

PROSVETNI DELAVEC

OBČNI ZBOR SINDIKATA PROSVETNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

DELO V PRETEKLEM OBDOBJU IN BODOČE NALOGE NAŠEGA SINDIKATA

Z novim sistemom finansiranja nastajajo novi odnosi na prosvetnem področju, ki prinašajo izboljšanje položaja šolstva in prosvetnih delavcev

V sredo dne 10. maja je bil v Klubu ljudskih poslancev v Ljubljani letni občni zbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Slovenije. Razen 114 delegatov se je občnega zbora udeležilo več uglednih gostov, med njimi član Izvršnega sveta LRS Vlado Majhen, podpredsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije France Kimovec-Žiga, član predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Ivo Tavčar, podpredsednik Centralnega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije in predsednica Republiškega odbora za Srbijo Ljubica Dukić in drugi.

V izčrpnem poročilu je podal predsednik Republiškega odbora našega sindikata Rado Peternel »Delo v preteklem obdobju in bodoče naloge našega sindikata«, za njim je poročal o organizacijskih zadevah tajnik Srečko Božnar, v živahni razpravi pa so številni delegati osvetlili še vrsto vprašanj z organizacijske in strokovne plati.

Ko je bil dosedanji Republiški odbor razrešen, so delegati volili člane za novega. (Imena članov novega Republiškega odbora objavljamo spodaj). Po konstituiranju novega Republiškega odbora so člani izbrali za predsednico Slavico Zirkelbach, tajniške posle pa bo odslej opravljal Geza Čahuk.

Tovariš Sbrizaj Danilo, ki je vodil delovno predsedstvo občnega zbora, se je v imenu delegatov in članstva zahvalil požrtvovalnemu delu tov. Peternela, ki je kot predsednik uspešno vodil delo Republiškega odbora v zelo razgibanem obdobju; prav tako so se zahvalili tov. Božnarju za njegov trud na tajniškem mestu.

V nekoliko skrajšani obliki objavljamo poročila predsednika in tajnika. V razpravi so s tehtnimi izvajanjem sodelovali poleg drugih tudi tovariši Tavčar, Majhen in tovarišica Dukićeva; razpravi bomo posvetili več prostora v prihodnji številki lista.

Ko danes pregleduje Republiški odbor našega sindikata svoje delo in delo svojih organizacij v preteklem obdobju in ko skuša hkrati začrtati pot in postaviti naloge, ki naj bi jih naša organizacija opravljala v prihodnje, se zavedamo, da spada to obdobje med družbeno najbolj razgibana obdobja našega dinamičnega družbenega razvoja od zmagovite revolucije sem, je v začetku svojega poročila dejal tov. Peternel. Obnavljajoč Marxov in Engelsov nauk o odmiranju države in o komunizmu kot asociaciji neposrednih proizvajalcev, smo našli konkretne, našim pogojem ustrezne oblike izgradnje take svobodne asociacije. Delavski sveti in ves sistem družbenega upravljanja ter samoupravljanja so se pojavili kot rešitev te naloge.

To isto obdobje pa pomeni tudi za področje šolstva močan napredek tako v kvantitativnem pogledu kot v pogledu kakovosti. To dokazuje vrsta činiteljev: širjenje šolskega omrežja in njegovo izpopolnjevanje, razvoj možnosti

šolanja tudi za odrasle, poglobljanje in širjenje reformnih prizadevanj, razvoj družbenega upravljanja, modernizacija notranjega dela in življenja zlasti šolskih pa tudi drugih vzgojnih ustanov itd.

Tak razvoj našega izobraževalnega in vzgojnega sistema, ki pomeni bistveno razširitev in izboljšanje naših izobraževalnih in vzgojnih možnosti, čeprav seveda še vedno ni končan in se mu prav zdaj odpirajo spet nove razvojne perspektive, ni bil ne spontan in ne slučajen, ampak je odraz zavestnih naprednih sil naše družbe, ki je začela posvečati temu področju vse večjo in bolj sistematično pozornost.

V svojem poročilu je tov. Peternel zatem zajel vso obširno dejavnost novega procesa v našem izobraževanju od osnovnih šol, kjer je mogoče ugotoviti največji napredek, gimnazij, strokovnih šol, univerzitetnega študija, posebnega šolstva, vzgojno varstvenih ustanov, dijalskih domov, do muzejev, galerij in knjižnic ter nadaljeval:

I.

V položaju, kakršen je bil na posameznih področjih, na katerih so zaposleni naši člani, je delala naša organizacija, njeni republiški organi, odbor in predsedstvo in so delale naše osnovne organizacije. Skušali smo po svojih močeh izpolnjevati naloge, ki so lastne sindikatu v naši družbi, pospešujoč razvoj prosvetnega področja s sredstvi, ki so nam na razpolago, hkrati pa smo tudi skušali skrbeti za izboljšanje materialnega položaja članov.

V naslednjem navajamo najvažnejša vprašanja, s katerimi se je v preteklem obdobju bavila naša organizacija, naš republiški odbor in naše terenske organizacije. Pri tem bomo sproti opozorjali na nerešena, odprta vprašanja, ki naj bi jim sindikat v bodoče posvečal svojo pozornost,

da bi se rešila v duhu in v smislu razvojnih tendenc naše družbe.

PRIZADEVANJA ZA REFORMNO ŠOLE

so bila še nadalje v središču zanimanja tako naših osnovnih organizacij na šolah, ki to problematiko najbolj živo občutijo, kakor tudi našega republiškega odbora, ki je temu vprašanju posvetil sorazmerno precej pozornosti.

Ugotovili smo že, da je reformno prizadevanje na osnovnih šolah dalo doslej največ uspehov. Sodimo, da je danes čas, da v zvezi z nadaljnjim razvojem osnovne šole in njenim preobrazanjem v resnično socialistično vzgojno in izobraževalno ustanovo opozorimo na nekatere pojave, ki morda zavirajo še hitrejši razvoj v tej smeri.

Sodelovanje šole in družbenega okolja

V naših osnovnih šolah je šolska reforma med drugim močno pospešila tudi razvoj najraznovrstnejših oblik raznih izvenrazrednih dejavnosti, dejavnosti, ki niso sestavni deli učnega načrta in programa, ki pa vendar močno vplivajo na mlado osebnost, na intelektualne, emocionalne in estetske elemente njene duševnosti, na razvoj njenih telesnih sil, sposob-

nosti in spretnosti. Te dejavnosti po navadi označujemo kot svobodne aktivnosti. Z vsemi temi različnimi oblikami svobodnih aktivnosti pa se v marsikateri šoli želi nadomestiti ono, kar manjka oziroma, česar je premalo v rednem učno-vzgojnem delu v šoli, to je zlasti povezanost z življenjem in njegovimi problemi. Obstoje velikega števila različnih

svobodnih aktivnosti ustvarja v neredkih učiteljskih kolektivih prepričanje, da so v pogledu šolske reforme naredili dovolj. Ker pa ti elementi često ne izvirajo iz živega pouka, obrnjenega k življenju, se pojavljajo kot dodatek in ne kot organski sestavni del vsega vzgojno-izobraževalnega procesa.

Mnoge naše šolske sindikalne organizacije so v preteklem obdobju organizirale proučevanje stanja v domači komuni, njenega razvojnega načrta in podobno, pri čemer so jim često pomagali vidni člani ljudskega odbora in družbenih in političnih organizacij. Mnogokje se to ustrezno odraža v šolskem delu s tem, da se ti elementi skladno vključujejo v vsa učna področja, kar bistveno pripomore k temu, da postaja šola živa socialistična ustanova. Namen teh besed je, da bi ob uspehih, ki smo jih v preobrazbi osnovne šole dosegli, ne pozabili, da proces še dolgo ne bo končan in da bo vsaka dosežena stopnja v razvoju odpirala pred šolskimi delavci nove probleme. Sodimo, da so naše organizacije na šolah poklicane, da v sodelovanju z drugimi činitelji na šolah in izven njih skrbijo, da bi ta proces čim hitreje in čim skladneje potekal.

Ko govorimo o dosedanji in bodoči preobrazbi osnovne šole v smislu sprejetih načel, je treba vsaj mimogrede spregovoriti o vprašanju, ki je stalno na dnevnem redu uradnih in sindikalnih diskusij, na straneh našega glasila in drugod. To je vprašanje napredovanja učencev iz razreda v razred, kakor ga urejajo 35., 36. in 37. čl. našega zakona o osnovni šoli. Vsi se strinjamo, da je bilo stanje, ki je vladalo še do nedavnega na naših šolah, da je namreč komaj dobra četrtina šolskih obveznikov v osmih letih zares končala obvezno šolanje, nevdržno s pedagogičnega, splošno družbenega in kateregakoli drugega stališča. Koncept reformirane šole in na njem zgrajeni zakon o osnovni šoli sta to vprašanje sedaj uredila smotrnejše, računajoč seveda pri tem, da bo šola oziroma, da bodo prosvetni delavci v njej storili vse, da bo izvajanje tega določila smotno in v skladu z intencijami naše družbe. Pripombe, ki se množe, ugotavljajo, da nastaja v zvezi s tem v šolah čisto težka situacija. Včasih se zdi, da so si šole iz nje že poiskale izhod, ki pa se ne zdi povsem ustrezen in ki verjetno ni v skladu z našo koncepcijo reformirane osnovne šole. O tem govore naslednji podatki:

V šolskem letu 1958/59, torej preden je stopil v veljavo novi zakon o osnovni šoli, je bilo v prvih štirih razredih osnovne šole v Sloveniji 16.991 ponavljavcev, v prvem letu veljavnosti tega zakona, v letu 1959/60, je število ponavljavcev padlo na 5400 oziroma 3,8% vseh vpisanih, v tekočem letu 1960/61 pa jih je 5554 ali 4% vseh vpisanih. Proces, ki se je pred dvema letoma začel, se je torej ustavil, število ponavljavcev je, čeprav le rahlo, vendarle poraslo. Vprašanje je potrebno resne analize, s strani naše organizacije pa je treba poudariti eno: dokler nismo storili prav vsega, da bi zagotovili dosledno izvajanje novega predpisa, ki je v svojem bistvu brez dvoma napreden, human in v skladu z vzgojnimi načeli, ne bi smeli odklanjati te koncepcije in s tem slabiti pripravljenosti učiteljstva, da jo ustrezno realizira.

Naj na tem mestu opozorimo občni zbor na to, da pripravila Centralni odbor našega sindikata za konec tega leta poseben mednarodni sestanek o problemu, ki spada med osrednje v prizadevanjih za preobrazbo naše šole, zlasti osnovne. Sestanek bo obravnaval temo »Sodelovanje šole in družbenega okolja«, pri tem pa zlasti naslednja vprašanja:

a) sprememba funkcije šole v spremenjenih družbenih in gospodarskih pogojih pri nas in v svetu;

Vse najboljše, tovariš Tito!

b) medsebojni vplivi šole in družbenega okolja s stališča nalog šole oziroma s stališča razvoja družbenega okolja;

c) vsebina in oblika sodelovanja šole in šolskega okolja ter pregled dosedanjih rezultatov;

d) problemi pedagoške in did-

dakčno-metodske narave, ki nastajajo na tem področju.

Mislimo, da je potrebno, da naše organizacije po svojih močeh sodelujejo v pripravah na to posvetovanje, zlasti pa, da koristijo njegove rezultate za izboljšanje lastnega dela.

O strokovnem izobraževanju

Po izidu resolucije o izobraževanju strokovnih kadrov se je naša organizacija ponovno bavila s tem važnim dokumentom ter zlasti našim članom in organizacijam na strokovnih šolah priporočala najtesnejše sodelovanje s faktorji, ki bodo skrbeli za temeljito, preobrazbo strokovnega izobraževanja v smislu idej in konceptov v resoluciji. V tej smeri so doseženi prvi rezultati, pri čemer so prispevali v mnogih primerih tudi naši člani. Seveda je pot do stanja, ko bo strokovno izobraževanje v šolah in izven njih po svojih oblikah in svoji vsebini res ustrezalo družbenim potrebam, še dolga. Vrsta vprašanj je, ki čakajo vestnega študija in analize, da bi se tako mogel izgraditi res zadovoljiv sistem strokovnega izobraževanja. Med taka vprašanja, ki jim bo treba v bodoče posvečati vso pozornost tudi s strani naše organizacije, sodijo zlasti:

1. Metodologija ugotavljanja potreb po strokovnih kadrih posameznih vrst in stopenj. Danes take metodologije nimamo, kar močno ovira vse delo na tem področju;

2. Usposabljanje učnega kadra za strokovno izobraževanje; če že nimamo posebnih šol v ta namen, je treba mnogo bolj kot doslej skrbeti za dodatno pedagoško in psihološko izobrazbo učnega kadra na tem področju;

3. Problem vajencev je resen problem, ki že dolgo čaka svoje ustreznejše rešitve.

Razen naštetih pa je še vrsta vprašanj in problemov, kot so na primer: vprašanje ustanoviteljstva za strokovne šole, vloga gospodarstva, posameznih gospodarskih organizacij, njihovih združenj, zbornic in javnih služb pri vzpostavljanju novega sistema strokovnega izobraževanja, vprašanje verificiranja ustanov, na katerih se pridobivajo splošno priznane stopnje strokovne izobrazbe, zlasti pa problem finansiranja strokovnega šolstva. To se zdi v sedanjem trenutku osnovna vprašanja, od katerih ustrezne rešitve je odvisen nadaljnji napredek na tem področju. Naš sin-

diktirano-metodske narave, ki nastajajo na tem področju.

Mislimo, da je potrebno, da naše organizacije po svojih močeh sodelujejo v pripravah na to posvetovanje, zlasti pa, da koristijo njegove rezultate za izboljšanje lastnega dela.

3. Takošnje uvajanje proizvodnega dela v tiste strokovne šole, kjer tega ni bilo. Usmeritev dela šolskih delavnic v neposredni proizvodni proces in uvajanje dopolnilnega praktičnega pouka na vajenskih šolah.

4. Pomoč gospodarskim organizacijam pri uvajanju raznih oblik strokovnega izobraževanja in organiziranju centrov za strokovno izobraževanje ter kadrovskih služb.

5. Sodelovanje z gospodarskimi organizacijami in javnimi službami pri določanju ustanoviteljstva za posamezne strokovne šole in ostale zavode za strokovno izobraževanje.

6. Sodelovanje z gospodarskimi organizacijami in javnimi službami pri pripravljanju predmetnikov in učnih načrtov za reformno strokovnega izobraževanja.

7. Proučevanje in razvijanje metodike strokovnega izobraževanja raznih oblik in stopenj.

8. Pripravljanje skript, učbenikov in drugih učnih pripomočkov.

9. Sodelovanje pri profesionalni orientaciji osnovnošolske mladine.

Gimnazija in visokošolski študij

Spremembe, ki so se izvršile v osnovni šoli in preobrazba vsega našega višjega in visokega šolstva, spravljajo gimnazijo v vse bolj nevzdržen položaj. Tako kot je, postaja gimnazija kljub vnašanju nekaterih sodobnejših elementov v njeno življenje in delo v našem šolskem sistemu vedno bolj tuje telo. Gotovo je dozorel čas, da se odloči, ali je naša družbi potrebna v bistvu nestrokovna šola, ki daje svojim gojencem splošno izobrazbo na določeni višji stopnji. Če je potrebna, potem je treba taki šoli določiti program, ki jih je v teku razvoja doživel pojem splošne izobrazbe in ki bo upošteval skokovit razvoj, ki so ga posamezna področja človeškega znanja dosegla doslej. S tem, da sedanjemu gimnazijskemu učnemu načrtu dodamo tehnični pouk in uvedemo vanjo novo področje proizvodnega dela, nismo storili dovolj. Če pa se ugotovi, da splošno-izobraževalna šola, na stopnji, ki zajema mladino po obvezni šoli, ni potrebna, potem spremenimo gimnazije v strokovne šole ustreznih strok, ki jih manjka in ki zaradi premajhnih kapacitet vsako leto odklanjajo

jo desetine in stotine mladih ljudi, ki bi se želeli vanje vpisati, kakor pa da z dodajanjem nekih strokovnih predmetov v minimalnem obsegu skušamo iz gimnazij napraviti strokovne šole, ki to v resnici ne bodo. Problem ni lahak, vendar nas položaj sili, da napnemo vse sile za njegov rešitev. Tudi v tem naj bi pomagala naša organizacija.

Z vprašanji preobrazbe visokošolskega študija se je bavilo doslej Društvo visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev, ki je od leta 1959 dalje sestavni del naše organizacije, vendar šele od februarja letos tesneje vključeno vanjo. Zaradi tega naš sindikat kot celota in njegov republiški odbor temu vprašanju nista posvetila posebne pozornosti. V bodoče bo treba usmeriti delo tudi na to področje. Menimo, da so glavne naloge na tem sektorju naslednje:

1. Dosledna izvedba stopenjskega sistema študija povsod, kjer je to v skladu s prirodo stroke in s potrebami prakse.

2. Ureditev učnih načrtov in programov v skladu s sprejetimi

(Dalje na 2. str.)

Občni zbori Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev

POROČILO RADA PETERNELA

(Nadaljevanje s 1. str.)

načelom inverzije študija in v skladu z njegovo organizacijo v stopnjah, kar edino bi moglo rešiti tudi vprašanje trajanja študija, ki je še vedno nerešeno.

3. Nadaljnje širjenje in izgrajevanje izrednega študija in študija tretje stopnje.

Družbeno upravljanje v šolstvu

To vprašanje je bilo v teku poslovne dobe obravnavano kot eno od najbistvenejših problemov našega delovnega področja. Ob ugotovitvah, da se je ta oblika socialistične demokracije uveljavila na šolah in drugih ustanovah, kjer dela naše članstvo, da so organi družbenega upravljanja premagali začetne težave in se razen z urejanjem materialnih vprašanj uspešno lotevajo tudi drugih, šolskemu delu specifičnih problemov, smo opozorili na izbor članov šolskih odborov, ki čisto ni bil ustrezen, in na nekatero druge pomanjkljivosti. Zlasti smo poudarili, da učiteljski zbori kot organi družbenega upravljanja še niso našli svojega ustreznega mesta. Mislimo, da se je sestav šolskih odborov v zadnjem času marsikje izboljšal, zlasti, ker so naše množične organizacije, predvsem SZDL, začele temu vprašanju posvečati zelo mnogo pozornosti, da pa ostane tudi v bodoče ena od nalog prav naše organizacije, da bi se učiteljski zbori bolj zavledli svoje vloge kot organi družbenega upravljanja.

Posebno v novem položaju šolskih in drugih prosvetnih in vzgojnih zavodov, z njihovo ekonomsko osamosvojitvijo v smislu novih koncepcij, bodo pripadle učiteljskim zborom vse večje in tehtnejše pravice in dolžnosti.

Govorec o družbenem upravljanju v šolah, je treba med naloge našega sindikata uvrstiti tudi pomoč, ki naj bi jo naše članstvo nudilo v primerni obliki učencem in dijakom in njihovim organizacijam v tem, da bi šolske in razredne skupnosti našle svoje pravo delovno vsebino in zaživele kot organ, ki pomaga šoli pri izvrševanju njenih nalog in ki hkrati vzgaja svoje mlade člane v aktivne pripadnike naše socialistične družbene skupnosti. Seveda je potreben pri takem delu ves takt in vsa rahločutnost, zlasti pa borba proti vsem pomislekom in predsodkom, ki jih še danes ni malo v miselnosti nekaterih naših članov in ki tudi najdejo pota, da zavirajo uspešno uveljavljanje te oblike družbene samouprave.

Ideološki študij preveč abstrakten

Kot vedno doslej je tudi v preteklem obdobju štela naša sindikalna organizacija strokovno in ideološko izpopolnjevanje za eno svojih glavnih nalog. Bolj kot vse drugo govore o tem zapisniki občnih zborov naših osnovnih organizacij. V pogledu ideološkega izpopolnjevanja sodelujejo naše osnovne organizacije že nekaj let sem uspešno z organizacijo SZDL in z ZK, oziroma izvajajo svoj študij po programih, ki so jih izdelali občinski organi teh organizacij in prilagodili njihovim posebnim potrebam. Tako so vse naše organizacije v šolskem letu 1958/59 študirale gradivo VII. kongresa ZKJ, zlasti njen novi program, v tekočem letu pa gradivo V. kongresa SZDL in razne teme v zvezi z njim, prav s stališča prosvete in prosvetnih ustanov ter delavcev v njih. Seveda je bilo v tem delu mnogo pomanjkljivosti, katerih glavna se zdi ta, da je ideološki študij našega članstva čisto preveč abstrakten, premalo povezan z živo problematiko našega dela in zato premalo vpliva na resnično rast naših članov kot državljanov in delavcev na tako občutljivem področju družbenega dela, kot je naše.

stojnih združenj v skupni Sindikalni organizaciji prosvetnih in znanstvenih delavcev v letu 1959 so se temu pridružila tudi področja, ki niso šolska v ožjem pomenu besede, katerih dejavnost pa po svoji osnovni naravi tudi spada v skupno vzgojno izobraževalno področje; to so: muzeji in galerije, knjižnice in arhivi. Da bi se članstvo, bolj kot je to bilo doslej, seznanilo s pomenom in namenom teh ustanov in z delom v njih zaposlenega osebja, ki je postalo z združitvijo del našega skupnega sindikata, je republiški odbor posvetil svojo pozornost tudi tem področjem, zlasti v zvezi z nalogami, ki te ustanove povezujejo s šolami in njihovo vzgojno-izobraževalno funkcijo. V zvezi s tem je republiški odbor priporočil muzejem, naj nadaljujejo prizadevanja, ki so zlasti v nekaterih med njimi že rodila prve sadove. V vse večji meri kot doslej je treba v njih zbrano gradivo z najrazličnejših področij prirode in človeškega udejstvovanja sistematično vključevati v izobraževalno delo šol; tako delo je lahko šolam v neprecenljivo pomoč pri uvajanju sodobnejših učnih metod in odpravljanju verbalizma. Vendar je, da bi dosegli večje uspehe tudi na tem področju, treba tesnega sodelovanja med tovariši v muzejih in galerijah ter tovariši v šolah.

Tudi knjižničarstvo dobiva spričo organizacijske rasti in naraščanja števila in obsega šolskih in izvenšolskih vzgojno-izobraževalnih ustanov in spričo kvaliteten rasti teh institucij vse bolj na pomenu. Brez dvoma je čas, da bi se tudi za knjižnice izdal osnovni zakonski predpis, ki bi na tem področju uredil odnose, pristojnosti, pravice in dolžnosti. Knjižnice same, zlasti ljudske, pa naj nadaljujejo s prizadevanji, da bi svoje knjižne sklade razen z leposlovjem bogatile in izpopolnjevale tudi s strokovno, poljudno-znanstveno literaturo in se s tem vse bolj vključevale v naš celoten izobraževalen sistem, ki naj ne le mladini, ampak tudi odraslim nudi kar najpestrejšo možnost za njihovo strokovno, družbeno-ekonomsko in splošno kulturno izpopolnjevanje.

Materialna vprašanja članstva

V dosedanjem delu in življenju naše organizacije so prizadevanja za boljše, ustrežnejše nagrajevanje članstva za njegovo delo, so diskusije, ki so se na vseh nivojih organizacije vodile o raznih vprašanih tega področja, razvzemale velik obseg, zahtevale mnogo časa in mnogo energij, po našem splošnem občutku toliko, da so te vprašanja čisto potiskala druge važne probleme v ozadje. Skupna osnova za vsa ta prizadevanja je bila ugotovitev, da so prosvetni delavci za svoje občutljivo, v mnogem smislu zahtevno delo, nepravilno plačani, da jih delavci podobnih kategorij s področja drugih družbenih služb prejemajo za svoje delo, še manj pa, da so vskladene z zaslužki v gospodarstvu. Mislimo, da ne bi kazalo danes ponovno podrobneje obravnavati posameznih naših zahtev in posameznih faz našega prizadevanja. V glavnem so se naše zahteve končno, čeprav nekatere šele prav pred kratkim,

nekatero pa sploh še ne, upoštevale in so se odpravile vsaj najhujše anomalije in nesorazmerja (vprašanje honorarjev za nadurno delo). Značilno za urejanje tega vprašanja je bilo, da so marsikateri ljudski odbori, zlasti občinski, na lastno pobudo bolj reševali nekatera vprašanja, kot so to dovoljevali predpisi. Ob tem so naši člani lahko spoznali, do kakšnih nenormalnih pojavov lahko vodi tako do skrajnosti centralizirano urejanje teh vprašanj, kakršno je bilo doslej. Ker se prav sedaj končuje obdobje tradicionalnega, iz prejšnjih družbenih odnosov podedovanega načina nagrajevanja prosvetnih delavcev in smo pred uvedbo novega načina urejanja teh vprašanj, smatram, da zaključimo razpravljanje o tem.

Preden pa zaključimo to poglavje o materialnem položaju naših članov, naj omenimo še izredno zaostreno stanovanjsko vprašanje, izredno hudo stanovanjsko stisko, v kakršni živi in

dela nesorazmerno velik del našega članstva, čeprav pomeni stanovanje prosvetnemu delavcu poleg šole, vrta itd. hkrati tudi njegovo drugo delovišče. Zapisniki z občnih zborov naših podružnic so polni prikazovanja stanovanjskih problemov in le redki so v njih primeri ustrezne skrbi za reševanje teh vprašanj.

Posledica takega materialnega položaja velikega dela naših članov — čeprav leže vzroki tudi drugje — je dejstvo, da je in da postaja poklic učitelja, vzgojite-

lja, prosvetnega delavca nasploh — za mlade ljudi, ki si izbirajo kariere poklicnega dela, vedno manj vabljiv. Neradi se odločajo zanj, med tistimi pa, ki se zanj le odločijo, je vedno manj resnično nadarjenih ljudi. Mnogi, ki končajo šole za izobraževanje prosvetnega kadra, si polšeče zaposlitve drugod, mnogi pa zapuščajo ta poklic. Med tistimi pa, ki so v njem, je mnogo malodušja, premalo zaupanja vase, preveč občutka, da družba ne ceni pravilno njihovih prizadevanj itd. Tako

vzdušje prav gotovo ni v prid delu na tem področju, še posebno ne v obdobju, ko se na novo postavljajo temelji našega vzgojnega in izobraževalnega dela.

Skrb, ki se zadnje čase vse bolj posveča vsemu temu področju in ki jo goje naši najvišji zvezni in republiški organi, komune, družbene in politične organizacije, vzbujajo čvrsto zaupanje, da se bo položaj tudi v tem pogledu v bodoče hitro popravljal, in mislimo, da je dolžnost naših organizacij, da utrjujejo in širijo to zaupanje.

Organizacijska vprašanja

Ko so se pred malo manj kot dvema letoma poprej samostojne sindikalne organizacije prosvetnih delavcev združile v skupen Sindikat prosvetnih in znanstvenih delavcev, ko so se obenem v to novo organizacijo vključili tudi tovariši iz muzejev, galerij, knjižnic in arhivov in so njihove dotedanje organizacije obdržale le čisto strokovne naloge, je naš republiški odbor hkrati sklenil, naj se opustijo samostojni sindikalni od-

di na področju Murske Sobotice in morda še kje. Kjer pa s strani okrajnih in občinskih sindikalnih svetov ni bilo zadostnega razumevanja in kjer tudi ustanovljene komisije iz tega ali onega razloga niso bile delovne in kjer tudi naše organizacije niso storile svoje dolžnosti, je to pomenilo vpad dejavnosti našega sindikata, zlasti še, ker mnogokje zaradi neorganizacije naše osnovne organizacije niso bile dovolj utrjene.

podružnic našega sindikata, z razvito mrežo šolskih in drugih prosvetnih ustanov, ustanove stalne komisije za področje sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev kot posvetovalni organi občinskih sindikalnih svetov; po možnosti naj bi bile take komisije tudi pri okrajnih sindikalnih svetih;

2. da republiški odbor našega sindikata pri proučevanju važnejših vprašanj njegove dejavnosti

Občnega zbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev se je udeležilo več uglednih gostov — v ospredju (od leve) tov. Tavčar, tovarišica Dukičeva in tovariša Božnar in Majhen

bori v okrajnih in občinskih in najtorej našo sindikalno organizacijo v republiki tvorijo podružnice, organizirane praviloma na industrijskem načelu, in republiški odbor. Podružnice naj se vežejo neposredno na občinske sindikalne svete. Do tega sklepa je republiški odbor prišel iz spoznanja, da so bile dotedanje osnovne organizacije, dotedanja občinska društva prosvetnih delavcev (organizacija različnih dotedanjih združenj ni bila povsem enaka) preveč zaprta vase, premalo povezana z ostalimi sindikalnimi organizacijami, kar se je v mnogem nepovoljno odražalo v delu teh organizacij in v miselnosti njihovega članstva. Drugi razlog, ki je govoril v prid take organizacije, je bila okolnost, da postaja komunna v našem razvoju vedno bolj osrednja organizacijska tvorba vsega našega družbenega sistema in družbenega življenja, povezovalc in organizator gospodarskega, kulturnega, upravnega, skratka vsega družbenega življenja na svojem področju. Občinski sindikalni sveti pomenijo v takem položaju zelo važen faktor povezovanja in organiziranja vseh delovnih ljudi v skupnih naporih za vseobčji napredek. Izoliranje od takih skupnih organov bi bilo v dani situaciji le v škodo organizaciji in članstvu. Drugi strokovni sindikati so že poprej svojo terensko organizacijsko mrežo uredili na ta način. Sugestija našega sindikata okrajnim in občinskim sindikalnim svetom je hkrati bila, naj bi si kot posvetovalni organ za področje našega sindikata, ki ima povsem svojstveno problematiko in ki je obenem še ves v intenzivnem preobražanju, ustanovili posebne stalne komisije.

Po skoraj dveh letih, odkar je bila izvedena taka reorganizacija, menimo, da je bil sklep pravilen in da so se ugodne posledice pokazale povsod tam, kjer so okrajni in občinski sindikalni sveti ustanovili take komisije, kjer so v te organe same vključili tudi zastopnike naših organizacij, skratka, kjer so poleg problematike gospodarstva in sindikalnih organizacij v gospodarstvu zaposlenih ljudi začeli tudi problematiko prosvete in njenih ustanov in problematiko naše sindikalne organizacije smatrati za svojo problematiko, o njej razpravljati in jo reševati. V tem pogledu je bil razvoj najuspešnejši na področju Celja, Maribora, kasneje tudi Ljubljane, v začetku tu-

Vsekakor smatramo, da je treba v bodoče nadaljevati začeto pot v nakazanem smislu; v prid temu govori danes še bolj kot pred dvema letoma pomembnost, ki jo ima komunna v našem družbenem življenju, v sistemu socialistične demokracije. Da bi pa naša organizacija resnično zaživeła vsepovsod, smatramo za potrebno:

1. da se v občinah, vsaj v razvitejših občinah z večjim številom

vzdržuje neposredne stike s podružnicami in da z vsemi razpoložljivimi sredstvi pomaga, da bi te postale v svojem delu kar najbolj samostojne, da bi uporabljajo razpoložljivo gradivo, dnevni in sindikalni tisk, in v sodelovanju z občinskimi sindikalnimi sveti vodile sindikalno delo svojega področja;

3. da republiški odbor izpopolni svoje delovne metode, da

II.

Novi sistem finansiranja in delitev dohodka

Namenoma nismo v poročilu o vprašanih, ki jih je v teku preteklega obdobja obravnaval republiški odbor, navedli dveh, to je vprašanja finansiranja šol in drugih izobraževalnih ustanov in vprašanja novega, drugačnega načina nagrajevanja (da ostane moza za sedaj še pri tem izrazu) ljudi, ki so v njih zaposleni. Obe vprašanji sta seveda med seboj najtesneje povezani. Republiški odbor je zlasti o zadnjem vprašanju nekajkrat razpravljal, pa tudi vprašanje novega načina finansiranja šol je bilo na dnevnem redu njegove zadnje seje. Obe vprašanji pomenita za naše področje tako korenito, tako revolucionarno spremembo, da je smisel vseh teh prizadevanj postal je polagoma jasen. Novosti v tej zvezi so odprle vrsto kompliciranih vprašanj, ki jih je treba rešiti, da bi novi sistem uspešno zaživel oziroma, da bi proces, ki se je začel, privedel do zaželenega, za družbo, za šolo in za ljudi, ki delajo v njej, ustrežnejšega stanja. Mislimo, da je bil zlasti drugi plenum Zveznega odbora SZDL konec februarja dogodek, ki je ta prizadevanja načelno globlje pojasnil in pokazal njihov smisel, in da je bilo nedavno posvetovanje, ki so ga prejšnji teden organizirali Centralni svet Zveze sindikatov, Sekretariat ZIS za prosveto in kulturo in Centralni odbor našega sindikata, bistveno dopolnilo načelnih stališč z njihove že bolj praktične strani.

Vsa ta problematika, vsa prizadevanja, da bi se našle v smislu splošnih teoretskih postavk najustreznejše rešitve, da bi zamisel novega finansiranja šol in nagrajevanja prosvetnih delavcev po delu čim hitreje in brez velikih

pretresov zaživeła, spada med prvorazredne naloge tudi našega sindikata in je v sedanjem trenutku in v bližnji prihodnosti brez dvoma njegova prva in najvažnejša naloga.

Zato sodimo, da je nujno, da občni zbor temu vprašanju posveti posebno pozornost in da določi, kako zastaviti delo, da bi lepo idejo na našem področju ustrezno realizirali.

Razvoj materialnih sil naše družbe in naših socialističnih družbenih odnosov, našega družbenega samoupravljanja, je dozolrel do tiste stopnje, ki zahteva, da na vsej črti družbenega življenja, od gospodarstva do javnih služb krenemo bistven korak dalje v novo obdobje temeljitih družbenih preobrazb. Značilnost tega novega obdobja je dohodek kot nova družbeno-ekonomska kategorija in delitev dohodka kot temelj, na katerem naj v bodoče slonijo in se grade družbeni odnosi in vse naše življenje. Če nam je bila taka koncepcija že doslej v glavnem jasna in logična za gospodarsko področje, ker smo si tu že doslej pridobili določene izkušnje in je treba to prakso le še nadalje uspešneje in dosledneje nadaljevati, je povsem nekaj novega, če se sedaj ista načela dotrajno in njegove delitve pojavljajo tudi v družbenih dejavnostih, kot so: šolstvo, zdravstvo, kultura, znanost itd. Samo življenje in naš dosedanji razvoj zahtevata tako rešitev. Ali nismo vsi vse bolj videli in občutili, kako se pri nas formirata dve vrsti državljanov: tisti, ki so zaposleni v gospodarstvu, in tisti, ki so na ta ali oni način »na proračunu«? Medtem ko so prvi mogli na primer »deliti dobiček«, so drugi

organizira od časa do časa posvetovalna, krajše seminarje ali tečaje za vodilne funkcionarje podružnic, da bi le ti bili v večji meri kos svojim nalogam, da nadaljuje in izpopolni metodo prirejanja posvetovalni a bistvenih problemih sindikalnega dela bodisi v republiškem merilu ali pa na ožjih področjih, kjer je določena problematika posebno izrazita.

To so bila po sodbi republiškega odbora najbistvenija vprašanja, ki se je naš sindikat z njimi bavil v pretekli poslovni dobi poleg drugih manjših vprašanj. Poudariti je treba, da je bila dejavnost mnogih podružnic mnogo širša, zlasti pa mnogo bolj konkretna, ker je obravnavala in reševala neposredno problematiko lastnega življenja in dela. V zvezi s tem naj poudarimo, da je bil neposredni stik republiškega odbora z osnovnimi organizacijami prebikar, mnogo prerahel in premalo sistematičen, kar bo v bodoče nujno treba popraviti.

Na tem mestu naj podčrtamo pomoč, ki jo je republiški odbor imel v teku vse poslovne dobe v naši skupni sindikalni organizaciji, zlasti pa pomoč, ki jo je s svojim delom nudil naši organizaciji Centralni odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev in pa republiški odbor Federacije sindikatov javnih služb, ki se je od ustanovitve sem loteval nekaterih važnih vprašanj, ki so skupna vsem javnim uslužbencem.

Ob koncu tega pregleda po pretekli poslovni dobi se nam zdi potrebno omeniti delo, ki ga je v zvezi z nalogami naše organizacije opravljal naš list »Prosvetni delavec«. Po naši sodbi je bilo to delo uspešno in v veliko pomoč članstvu in organizacijam in dober informator o stanju na terenu in o prizadevanjih našega sindikata. List je pritegnil k sodelovanju vrsto ljudi, ki živo čuti-jo problematiko svojega poklica. »Prosvetni delavec« načelnja mnoga vprašanja današnje šole in drugih prosvetnih ustanov. Posebej je treba poudariti, da so bili doseženi ti uspehi v težkih delovnih pogojih, ko je vse uredniško delo lista, ki je redno štirinajstdnevno izhajal, opravljal en sam človek in ko je bil list stalno v težkem materialnem položaju. S tem nečemo reči, da je list popoln in da ga ne bi bilo mogoče v mnogočem izboljšati, zlasti v tem smislu, da bi bolj kot doslej izražal stališča našega sindikata o važnih vprašanj naše šolske politike, politike izobraževanja na različnih stopnjah in v različnih oblikah in da bi bolj kot doslej odražal delo naših osnovnih terenskih organizacij. To pa je v največji meri odvisno od republiškega odbora oziroma od pomoči, ki jo daje svojemu glasilu v pogledu programskega usmerjanja in od naših podružnic in njihovih vodstev, da o važnih dogodkih, akcijah in podobnem obveščajo uredništvo.

(Dalje na 3. str.)

Občni zbori Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev

POROČILO RADA PETERNELA

birokratsko določanje plač — in da smo zato v vsem tem delu navezani res popolnoma na lastne sile in da nikjer drugod v svetu ni vzorcev, po katerih bi se mogli zgledeovati. Zato pa je zares potreben napor vseh pozitivnih družbenih sil, med temi tudi našega sindikata, da bi proces pospešili in čim prej dosegli bistvene rezultate.

V naslednjem bomo skušali na podlagi dosedanjih zakonskih predpisov, v prvi vrsti Zakona o financiranju šolstva in v zvezi z njim objavljenih tolmachenj, očrtati položaj in naloge za področje šolstva, to je šol in drugih izobraževalnih ustanov in naloge našega sindikata v teh naporih.

Ves proces, ki je v teku in ki naj zakon dohodka in njegove delitve, z določenimi modifikacijami seveda, uveljaviti tudi na našem področju, je treba po sami njegovi, prirodi proučevati, analizirati in pospeševati s treh stališč:

1. s stališča zbiranja sredstev za šolstvo,
2. s stališča delitve zbranih sredstev posameznim šolam,
3. s stališča delitve dohodka znotraj posameznih šolskih ustanov.

Glede zbiranja sredstev za šolstvo je treba najprej kot osnovno povedati, da se ne bo več kot doslej vršilo na podlagi ocen proračunskih organov, ampak na osnovi kar moči objektivnih meril. V zvezi s tem je treba poudariti, da — kot že rečeno — pomeni novi način financiranja šolstva proces, da ne moremo preko noči vsega spremeniti in vse izboljšati, da imamo v naši gospodarski razvitosti, ki pa hitro raste, objektivno dane meje. Vendar nam podatki iz Resolucije o programu perspektivnega razvoja LRS v letih 1961—1965 vlivajo vse zaupanje v bodočnost. Po teh podatkih naj bi se skupni izdatki za šolstvo v označenem obdobju v primerjavi z leti 1957—1960 dvignili povprečno letno za 86%, in sicer: osebni za 80, materialni za 107 in investicijski za 85%.

Večina šol, vse, katerih ustanovitelji so občine ali republika, se financirajo preko novih občinskih in republiških družbenih skladov za šolstvo, okrajne šole pa še nadalje iz sredstev okraj, pa še nadalje iz sredstev organizacij, pa iz sredstev le-teh samih. Formiranje družbenih skladov za šolstvo je določeno deloma z različnimi predpisi, deloma z republiškim deloma pa s predpisi posameznih komun, tako da te same lahko vplivajo na višino sredstev, ki jih zbirajo v svoje sklade.

Dejstvo, da po zakonu okrajnim šolam in šolam, ki so v Sloveniji nekoliko vplivalo tako, da so OLO tudi šole, ki so širšega pomena, enostavno »prenesli« na občinske ljudske odbore. Tako »decentralizacija« je zlasti nekoliko spravila občine in prizadela šole v težak položaj.

Delitev dohodka znotraj posamezne šolske ustanove

Prehajamo k tretjemu aspektu uveljavljanja načela dohodka na šolskem področju, to je, na delitev dohodka znotraj posamezne šolske ustanove. Vprašanje v zvezi s tem imajo za prosvetne delavce in za njihovo sindikalno organizacijo še prav poseben pomen, oziroma vzbujajo še prav posebno zanimanje. O delu s tem povezanih vprašanj, to je o delitvi osebnih dohodkov so naši člani in naše organizacije in je naš republiški odbor doslej največ razpravljal, čeprav smo pri tem izhajali čisto z ozkih stališč dosedanjega plačnega sistema in njegovih eventualnih izboljšav, ne da bi došli vso globino temeljnih sprememb, katerih le ena so tudi osebni dohodki in način njihovega formiranja, kar pa še zdaleč ne obseže celotnega družbenega procesa, ki je v tem.

Pri obravnavanju kompleksa vprašanj, ki se pojavljajo v zvezi z delitvijo dohodka znotraj posamezne šole, je treba najprej upoštevati naslednje:

Novi koncept, novo pojmovanje ustanov za izobraževanje in vzgojo daje tem položaj samostojnih družbenih ustanov, ki preko svojih notranjih organov vodstva odločajo ali vsaj soodločajo o vseh bistvenih vprašanih, ki se tičejo dela ustanove: o delitvi dohodkov ustanove, o delitvi osebnih dohodkov članov kolektiva, o kadrovskih in personalnih vprašanjih, na strokovnih šolah na celo o učnih načrtih in programih. S pristojnostjo samostojne delitve dohodka postaja šola ekonomsko neodvisna, proces preobrazbe, ki je s šolsko reformo zdel našo šolstvo po organizacijski, pedagoški programski plati, se sedaj razširja tudi v družbeno ekonomsko smer.

Pri tem naj na tem mestu opozorimo na možnosti, ki se po novi koncepti in v smislu novega predpisa dajejo šolam, da si z dodatno izobraževalno in vzgojno

Sredstva, s katerimi razpolagajo gospodarske organizacije v namene šolstva in izobraževanja (do 1% izplačanih osebnih dohodkov delavcev v breme poslovnih stroškov in sredstva sklada skupne porabe), so v skupnem znesku že višja, kot so bila dosedanja sredstva, ki so jih podjetja imela v svojih skladih za gospodarske kadre, ne glede na to, da lahko gospodarske organizacije tudi iz ostalih svojih dohodkov porabijo poljubno višino v šolske oziroma izobraževalne namene. Seveda morajo pri tem skladno z veljavnimi zakonskimi predpisi odvesti 15% federaciji.

V zvezi z delitvijo sredstev občinskih skladov in republiškega sklada posameznim šolam se pojavlja vrsta vprašanj, kar pa v sedanjem položaju velja prav tako za sredstva, ki jih okrajni ljudski odbori iz svojih proračunov dajejo šolam, glede katerih so obdržali ustanoviteljske pravice in dolžnosti.

Tu gre v prvi vrsti za določitev čim objektivnejših meril, ki jih nikakor ne bi kazalo predpisovati iz republiškega ali celo zveznega središča, ampak jih morajo upravni odbori skladov z najširšim sodelovanjem pristojnih faktorjev, zlasti šol samih in njihovih organov vodstva, saminiti, v praksi preizkusiti in nadalje izpopolnjevati. Letos so imeli upravni odbori skladov v ta namen le malo časa. V prihodnje pa se je treba vprašanja lotiti z vso resnostjo in odgovornostjo. Mislimo, naj bi tudi naše organizacije pomagale pri iskanju takih objektivnejših meril. Idealnih rešitev tukaj verjetno ne smemo pričakovati. Letošnja praksa, ki se je mnogokje naslonila enostavno na višino lanskih šolskih proračunov, prav gotovo ni ustrezna. Pri razmišljanju ob tem važnem vprašanju se zdi, da bi kot merila delitve sredstev na posamezne šolske ustanove morali upoštevati vrsto šole, število učencev in oddelkov (upoštevanje samo enega od teh faktorjev bi utegnilo zavesti v zmotno), organizacijsko stopnjo šole oziroma njeno razvitost, stopnjo njene opremljenosti in tako dalje. Vsi ti elementi in verjetno tudi še drugi bi se morali upoštevati pri kategorizaciji šol, kar je eno od najbistvenejših opravil pri tem delu. Kot bistven element pri odločanju o višini dohodkov šole pa bi se poleg vseh drugih morala upoštevati tudi kvaliteta šole kot celote, njenega izobraževalnega in vzgojnega dela. Vsi vemo, da je čisto delo šole iste vrste in iste razvitosti zelo različno: če hočemo, da bo novi sistem delitve dohodka učinkoval tudi v smislu izboljševanja dela šole kot celote, je treba pri delitvi sredstev upoštevati po vsej verjetnosti tudi ta moment.

Pri določanju osebnih dohodkov posameznikov naj bi se torej upoštevati zlasti naslednji momenti:

1. Sodelovanje v delu šole kot celote v odnosu do drugih enakih ali podobnih šol. Ta moment je zlasti na področju vzgoje in izobraževanja posebno važen, ker nikjer drugod kot tu resničen uspeh ni bolj odvisen od koordiniranih prizadevanj članov delovnega kolektiva.
2. Teža poslov na posameznem delovnem mestu.
3. Stopnja strokovnosti in odgovornosti. V zvezi s tem se postavlja vprašanje, koliko je treba v novem sistemu upoštevati formalno kvalifikacijo in službena leta članov kolektiva. Brez dvoma ta dva kriterija v bodoče ne bosta imela več tiste teže kot doslej, ko sta skoro edino odločala o prejemkih posameznih učnih meril. Vendar je tudi v novem sistemu verjetno ne bomo mogli povsem zanemariti, saj pomeni večja formalna kvalifikacija normalno tudi večje znanje, s tem pa jamstvo za boljše delo, hkrati pa bi z upoštevanjem kvalifikacije stimulirali ljudi k nadaljnemu strokovnemu izobraževanju. Leta službe pa prav tako prinesejo s seboj normalno izkušnost v delu in s tem njegovo boljše kakovost.
4. Vrsta zunanjih objektivnih merljivih momentov, kot so: delo na težjem mestu, delo v zdravju škodljivih pogojih, delo z večjim številom učencev (preko norme), delo v kombiniranih oddelkih, delo preko časovne norme itd.
5. Uspeh na delovnem mestu; o tem kriteriju je bilo doslej v razpravljanju največ govora. Pri tem se brez izjeme vsi strinjamo z ugotovitvijo, da je delo posameznih prosvetnih delavcev različno in da je bilo doslej dobro in slabo delo v glavnem enako nagrajevano in da to ni prav. Tu pa se začne pojavljati težava in pomisleki. In vendar smo lahko prepričani, da se v kolektivni njegovi člani med seboj po navadi dobro poznajo in da je vsak kolektiv sposoben sestaviti lestvico svojih članov po njihovih sposobnostih, delovni vnemi, delovnih uspehih in tako dalje, čeprav vseh teh

lastnosti ni mogoče precizno izmeriti. Kaj naj bi se torej pri ocenjevanju dela naših članov v prvi vrsti upoštevalo? Po mnenju mnogih naj bi to bili zlasti naslednji momenti: učno in vzgojno delo v šoli in v razredu v vseh njegovih pojavnih oblikah, prispevek prosvetnega delavca k izobraževalnim in vzgojnimi uspehom šole kot celote, sodelovanje v izvenrazrednih šolskih dejavnostih.

Medsebojne odnose in delovni režim na šoli. Pri tem je treba zlasti poudariti vlogo, ki jo v takih spremenjenih razmerah dobiva delovni kolektiv, ki je po sedanjih pojmovanjih večja, kakor pa mu jo daje tudi že sam zakon o financiranju šolstva.

Pri izdelavi šolskega finančnega načrta je seveda treba v prvi vrsti odmeriti sredstva za osnovno dejavnost šole (operativne in funkcionalne izdatke), nato pa izdelati načrt za delitve osebnih dohodkov.

Tu se postavlja vprašanje, kaj vse je pri tem treba upoštevati, kako postaviti merila, ki bodo upoštevala resnično vrednost opravljenega dela in vplivala stimulatno na prizadevnost in kvaliteto dela. Na osnovi dosedanjih razprav in prvih izkušenj naj bi ta merila bila po možnosti taka, da bi bila objektivno merljiva, v določeni meri pa tudi odvisna od ocene kolektiva samega, šolskega odbora, organov prosvetno-pedagoške službe in drugih.

...Potrebno mnogo hrabrosti in moralne sile

Pri določanju osebnih dohodkov posameznikov naj bi se torej upoštevati zlasti naslednji momenti:

1. Sodelovanje v delu šole kot celote v odnosu do drugih enakih ali podobnih šol. Ta moment je zlasti na področju vzgoje in izobraževanja posebno važen, ker nikjer drugod kot tu resničen uspeh ni bolj odvisen od koordiniranih prizadevanj članov delovnega kolektiva.
2. Teža poslov na posameznem delovnem mestu.
3. Stopnja strokovnosti in odgovornosti. V zvezi s tem se postavlja vprašanje, koliko je treba v novem sistemu upoštevati formalno kvalifikacijo in službena leta članov kolektiva. Brez dvoma ta dva kriterija v bodoče ne bosta imela več tiste teže kot doslej, ko sta skoro edino odločala o prejemkih posameznih učnih meril. Vendar je tudi v novem sistemu verjetno ne bomo mogli povsem zanemariti, saj pomeni večja formalna kvalifikacija normalno tudi večje znanje, s tem pa jamstvo za boljše delo, hkrati pa bi z upoštevanjem kvalifikacije stimulirali ljudi k nadaljnemu strokovnemu izobraževanju. Leta službe pa prav tako prinesejo s seboj normalno izkušnost v delu in s tem njegovo boljše kakovost.
4. Vrsta zunanjih objektivnih merljivih momentov, kot so: delo na težjem mestu, delo v zdravju škodljivih pogojih, delo z večjim številom učencev (preko norme), delo v kombiniranih oddelkih, delo preko časovne norme itd.
5. Uspeh na delovnem mestu; o tem kriteriju je bilo doslej v razpravljanju največ govora. Pri tem se brez izjeme vsi strinjamo z ugotovitvijo, da je delo posameznih prosvetnih delavcev različno in da je bilo doslej dobro in slabo delo v glavnem enako nagrajevano in da to ni prav. Tu pa se začne pojavljati težava in pomisleki. In vendar smo lahko prepričani, da se v kolektivni njegovi člani med seboj po navadi dobro poznajo in da je vsak kolektiv sposoben sestaviti lestvico svojih članov po njihovih sposobnostih, delovni vnemi, delovnih uspehih in tako dalje, čeprav vseh teh

medsebojne odnose in delovni režim na šoli. Pri tem je treba zlasti poudariti vlogo, ki jo v takih spremenjenih razmerah dobiva delovni kolektiv, ki je po sedanjih pojmovanjih večja, kakor pa mu jo daje tudi že sam zakon o financiranju šolstva.

Pri izdelavi šolskega finančnega načrta je seveda treba v prvi vrsti odmeriti sredstva za osnovno dejavnost šole (operativne in funkcionalne izdatke), nato pa izdelati načrt za delitve osebnih dohodkov.

Tu se postavlja vprašanje, kaj vse je pri tem treba upoštevati, kako postaviti merila, ki bodo upoštevala resnično vrednost opravljenega dela in vplivala stimulatno na prizadevnost in kvaliteto dela. Na osnovi dosedanjih razprav in prvih izkušenj naj bi ta merila bila po možnosti taka, da bi bila objektivno merljiva, v določeni meri pa tudi odvisna od ocene kolektiva samega, šolskega odbora, organov prosvetno-pedagoške službe in drugih.

...Potrebno mnogo hrabrosti in moralne sile

Pri določanju osebnih dohodkov posameznikov naj bi se torej upoštevati zlasti naslednji momenti:

1. Sodelovanje v delu šole kot celote v odnosu do drugih enakih ali podobnih šol. Ta moment je zlasti na področju vzgoje in izobraževanja posebno važen, ker nikjer drugod kot tu resničen uspeh ni bolj odvisen od koordiniranih prizadevanj članov delovnega kolektiva.
2. Teža poslov na posameznem delovnem mestu.
3. Stopnja strokovnosti in odgovornosti. V zvezi s tem se postavlja vprašanje, koliko je treba v novem sistemu upoštevati formalno kvalifikacijo in službena leta članov kolektiva. Brez dvoma ta dva kriterija v bodoče ne bosta imela več tiste teže kot doslej, ko sta skoro edino odločala o prejemkih posameznih učnih meril. Vendar je tudi v novem sistemu verjetno ne bomo mogli povsem zanemariti, saj pomeni večja formalna kvalifikacija normalno tudi večje znanje, s tem pa jamstvo za boljše delo, hkrati pa bi z upoštevanjem kvalifikacije stimulirali ljudi k nadaljnemu strokovnemu izobraževanju. Leta službe pa prav tako prinesejo s seboj normalno izkušnost v delu in s tem njegovo boljše kakovost.
4. Vrsta zunanjih objektivnih merljivih momentov, kot so: delo na težjem mestu, delo v zdravju škodljivih pogojih, delo z večjim številom učencev (preko norme), delo v kombiniranih oddelkih, delo preko časovne norme itd.
5. Uspeh na delovnem mestu; o tem kriteriju je bilo doslej v razpravljanju največ govora. Pri tem se brez izjeme vsi strinjamo z ugotovitvijo, da je delo posameznih prosvetnih delavcev različno in da je bilo doslej dobro in slabo delo v glavnem enako nagrajevano in da to ni prav. Tu pa se začne pojavljati težava in pomisleki. In vendar smo lahko prepričani, da se v kolektivni njegovi člani med seboj po navadi dobro poznajo in da je vsak kolektiv sposoben sestaviti lestvico svojih članov po njihovih sposobnostih, delovni vnemi, delovnih uspehih in tako dalje, čeprav vseh teh

lastnosti ni mogoče precizno izmeriti. Kaj naj bi se torej pri ocenjevanju dela naših članov v prvi vrsti upoštevalo? Po mnenju mnogih naj bi to bili zlasti naslednji momenti: učno in vzgojno delo v šoli in v razredu v vseh njegovih pojavnih oblikah, prispevek prosvetnega delavca k izobraževalnim in vzgojnimi uspehom šole kot celote, sodelovanje v izvenrazrednih šolskih dejavnostih.

Medsebojne odnose in delovni režim na šoli. Pri tem je treba zlasti poudariti vlogo, ki jo v takih spremenjenih razmerah dobiva delovni kolektiv, ki je po sedanjih pojmovanjih večja, kakor pa mu jo daje tudi že sam zakon o financiranju šolstva.

Pri izdelavi šolskega finančnega načrta je seveda treba v prvi vrsti odmeriti sredstva za osnovno dejavnost šole (operativne in funkcionalne izdatke), nato pa izdelati načrt za delitve osebnih dohodkov.

Tu se postavlja vprašanje, kaj vse je pri tem treba upoštevati, kako postaviti merila, ki bodo upoštevala resnično vrednost opravljenega dela in vplivala stimulatno na prizadevnost in kvaliteto dela. Na osnovi dosedanjih razprav in prvih izkušenj naj bi ta merila bila po možnosti taka, da bi bila objektivno merljiva, v določeni meri pa tudi odvisna od ocene kolektiva samega, šolskega odbora, organov prosvetno-pedagoške službe in drugih.

Novi ukrepi prinašajo izboljšanje položaja šolstva

Prosvetni delavci Slovenije so zamislili o novem sistemu financiranja šolstva, o ekonomski osamosvojitvi vzgojnih in izobraževalnih ustanov sprejeli v ogromni večini z razumevanjem, saj prinaša uresničenje mnogih starih naših predlogov, sugestij in za-

htev. Naj med temi omenim le predlog o ustanovitvi posebnih skladov za vzdrževanje in izgradnjo šol, s katerimi bi šole ne bile več odvisne od proračuna in proračunskega mehanizma, v katerem se nikdar niso dobro počutile. Naj s tem v zvezi omenim predlog, da bi se šolskim organom dale večje pristojnosti in se jim prepustilo urejanje mnogih zadev notranjega življenja na šolah. To in mnogo drugega se z novim sistemom uresničuje. Zato gleda ogromna večina prosvetnih delavcev z zaupanjem v nastajanje novih odnosov na prosvetnem področju, čvrsto zaupajoč, da prinašajo zanesljivo izboljšanje položaja šolstva, izobraževanja in vzgoje, hkrati pa izboljšanje položaja prosvetnih delavcev samih in s tem odpravo mnogih težav in neprijetnosti, ki danes zavirajo delo in razvoj na šolskem področju, o čemer je bilo govora tudi v tem poročilu.

Nastajanje novega sistema, vzpostavljanje novih odnosov v šolah samih, novih odnosov le-teh do njihovih ustanoviteljev, pa zahteva intenzivno delo, velike napore vseh prizadetih faktorjev, ne nazadnje tudi našega sindikata. Delo je sicer začeto, tudi naša organizacija je doslej že prispevala svoj delež, vendar je treba to delo v vsakem pogledu v prihodnje izboljšati in stopnjevati. Zlasti mislimo pri tem na naslednje naloge:

1. Sistematično pojasnjevanje novega sistema, njegovih družbenih osnov, novega položaja šolskih ustanov in prosvetnih delavcev v njih. V tem je treba v bodoče v prvi vrsti iskati tematiko za ideološko politično dviganje članstva. S tem bo delo postalo konkretno in ne bo več, kot mar-

sikdaj doslej, odtrgano od živega življenja in vsakdanje prakse našega članstva. Sindikat mora skrbeti, da bo svojim članom omogočil zlasti širšo družbeno-ekonomsko znanje, poznavanje družbenih zakonitosti, kar vse mu bo v novih pogojih še bolj potrebno kot doslej.

2. Vzoredno s takim pojasnjevalnim delom je treba odklanjati ostanke stare miselnosti, konservativnosti in podobne pojave, ki zavračajo novi sistem bodisi iz nepoučenosti ali pa, ker pravilno vidijo v njem nevarnost za dosedanje pomanjkljivo, nekvalitetno delo.

3. Organizacije naj se intenzivno vključijo v konkretno delo na pripravljane potrebne pogoje za prehod na novi sistem. Kjer obstoje pogoji, je treba z delom takoj začeti in ne čakati na nove predpise, to tembolj, ker bo največ vprašanj pri vzpostavljanju novega sistema reševal delovni kolektiv sam in drugi organi šole s pravilnikom o notranji organizaciji in delu šole. Kar največ šol in drugih izobraževalnih ustanov naj bi že ob koncu drugega četrtletja delilo vsaj zro-

danjih predpisih ni nikakršne ovire, da ne bi mogle teh sredstev povečati na račun svojih ostalih dohodkov.

d) Vprašanju ustrezne kategorizacije šol kot osnove za razdelitev razpoložljivih sredstev odgovorni organi največ iz objektivnih razlogov doslej niso mogli posvetiti dovolj pozornosti.

e) Tudi vprašanju skupnega financiranja šol, ki imajo pomen za več politično teritorialnih enot ali za več gospodarskih organizacij, doslej ni bila poklonjena zadostna pažnja. Po drugi strani pa se je mnogo preveč razširila težnja nekaterih ustanoviteljev šol, da zahtevajo od občin, s katerih področij se mladina šola v njihovih šolah, odškodnino oziroma prispevek za vzdrževanje teh šol. Značilno je, da tu zlasti gospodarsko razvitejšie komune, v katerih je seveda tudi šolstvo relativno razvito, zahtevajo od gospodarsko slabo razvitih komun prispevek za vzdrževanje njihovih šol. Pri tem pa niso upoštevale vrsto momentov, ki bi jih bilo potreba upoštevati.

Novi ukrepi prinašajo izboljšanje položaja šolstva

Prosvetni delavci Slovenije so zamislili o novem sistemu financiranja šolstva, o ekonomski osamosvojitvi vzgojnih in izobraževalnih ustanov sprejeli v ogromni večini z razumevanjem, saj prinaša uresničenje mnogih starih naših predlogov, sugestij in za-

htev. Naj med temi omenim le predlog o ustanovitvi posebnih skladov za vzdrževanje in izgradnjo šol, s katerimi bi šole ne bile več odvisne od proračuna in proračunskega mehanizma, v katerem se nikdar niso dobro počutile. Naj s tem v zvezi omenim predlog, da bi se šolskim organom dale večje pristojnosti in se jim prepustilo urejanje mnogih zadev notranjega življenja na šolah. To in mnogo drugega se z novim sistemom uresničuje. Zato gleda ogromna večina prosvetnih delavcev z zaupanjem v nastajanje novih odnosov na prosvetnem področju, čvrsto zaupajoč, da prinašajo zanesljivo izboljšanje položaja šolstva, izobraževanja in vzgoje, hkrati pa izboljšanje položaja prosvetnih delavcev samih in s tem odpravo mnogih težav in neprijetnosti, ki danes zavirajo delo in razvoj na šolskem področju, o čemer je bilo govora tudi v tem poročilu.

Nastajanje novega sistema, vzpostavljanje novih odnosov v šolah samih, novih odnosov le-teh do njihovih ustanoviteljev, pa zahteva intenzivno delo, velike napore vseh prizadetih faktorjev, ne nazadnje tudi našega sindikata. Delo je sicer začeto, tudi naša organizacija je doslej že prispevala svoj delež, vendar je treba to delo v vsakem pogledu v prihodnje izboljšati in stopnjevati. Zlasti mislimo pri tem na naslednje naloge:

1. Sistematično pojasnjevanje novega sistema, njegovih družbenih osnov, novega položaja šolskih ustanov in prosvetnih delavcev v njih. V tem je treba v bodoče v prvi vrsti iskati tematiko za ideološko politično dviganje članstva. S tem bo delo postalo konkretno in ne bo več, kot mar-

sikdaj doslej, odtrgano od živega življenja in vsakdanje prakse našega članstva. Sindikat mora skrbeti, da bo svojim članom omogočil zlasti širšo družbeno-ekonomsko znanje, poznavanje družbenih zakonitosti, kar vse mu bo v novih pogojih še bolj potrebno kot doslej.

2. Vzoredno s takim pojasnjevalnim delom je treba odklanjati ostanke stare miselnosti, konservativnosti in podobne pojave, ki zavračajo novi sistem bodisi iz nepoučenosti ali pa, ker pravilno vidijo v njem nevarnost za dosedanje pomanjkljivo, nekvalitetno delo.

3. Organizacije naj se intenzivno vključijo v konkretno delo na pripravljane potrebne pogoje za prehod na novi sistem. Kjer obstoje pogoji, je treba z delom takoj začeti in ne čakati na nove predpise, to tembolj, ker bo največ vprašanj pri vzpostavljanju novega sistema reševal delovni kolektiv sam in drugi organi šole s pravilnikom o notranji organizaciji in delu šole. Kar največ šol in drugih izobraževalnih ustanov naj bi že ob koncu drugega četrtletja delilo vsaj zro-

danjih predpisih ni nikakršne ovire, da ne bi mogle teh sredstev povečati na račun svojih ostalih dohodkov.

d) Vprašanju ustrezne kategorizacije šol kot osnove za razdelitev razpoložljivih sredstev odgovorni organi največ iz objektivnih razlogov doslej niso mogli posvetiti dovolj pozornosti.

e) Tudi vprašanju skupnega financiranja šol, ki imajo pomen za več politično teritorialnih enot ali za več gospodarskih organizacij, doslej ni bila poklonjena zadostna pažnja. Po drugi strani pa se je mnogo preveč razširila težnja nekaterih ustanoviteljev šol, da zahtevajo od občin, s katerih področij se mladina šola v njihovih šolah, odškodnino oziroma prispevek za vzdrževanje teh šol. Značilno je, da tu zlasti gospodarsko razvitejšie komune, v katerih je seveda tudi šolstvo relativno razvito, zahtevajo od gospodarsko slabo razvitih komun prispevek za vzdrževanje njihovih šol. Pri tem pa niso upoštevale vrsto momentov, ki bi jih bilo potreba upoštevati.

Novi ukrepi prinašajo izboljšanje položaja šolstva

Prosvetni delavci Slovenije so zamislili o novem sistemu financiranja šolstva, o ekonomski osamosvojitvi vzgojnih in izobraževalnih ustanov sprejeli v ogromni večini z razumevanjem, saj prinaša uresničenje mnogih starih naših predlogov, sugestij in za-

htev. Naj med temi omenim le predlog o ustanovitvi posebnih skladov za vzdrževanje in izgradnjo šol, s katerimi bi šole ne bile več odvisne od proračuna in proračunskega mehanizma, v katerem se nikdar niso dobro počutile. Naj s tem v zvezi omenim predlog, da bi se šolskim organom dale večje pristojnosti in se jim prepustilo urejanje mnogih zadev notranjega življenja na šolah. To in mnogo drugega se z novim sistemom uresničuje. Zato gleda ogromna večina prosvetnih delavcev z zaupanjem v nastajanje novih odnosov na prosvetnem področju, čvrsto zaupajoč, da prinašajo zanesljivo izboljšanje položaja šolstva, izobraževanja in vzgoje, hkrati pa izboljšanje položaja prosvetnih delavcev samih in s tem odpravo mnogih težav in neprijetnosti, ki danes zavirajo delo in razvoj na šolskem področju, o čemer je bilo govora tudi v tem poročilu.

Nastajanje novega sistema, vzpostavljanje novih odnosov v šolah samih, novih odnosov le-teh do njihovih ustanoviteljev, pa zahteva intenzivno delo, velike napore vseh prizadetih faktorjev, ne nazadnje tudi našega sindikata. Delo je sicer začeto, tudi naša organizacija je doslej že prispevala svoj delež, vendar je treba to delo v vsakem pogledu v prihodnje izboljšati in stopnjevati. Zlasti mislimo pri tem na naslednje naloge:

1. Sistematično pojasnjevanje novega sistema, njegovih družbenih osnov, novega položaja šolskih ustanov in prosvetnih delavcev v njih. V tem je treba v bodoče v prvi vrsti iskati tematiko za ideološko politično dviganje članstva. S tem bo delo postalo konkretno in ne bo več, kot mar-

sikdaj doslej, odtrgano od živega življenja in vsakdanje prakse našega članstva. Sindikat mora skrbeti, da bo svojim članom omogočil zlasti širšo družbeno-ekonomsko znanje, poznavanje družbenih zakonitosti, kar vse mu bo v novih pogojih še bolj potrebno kot doslej.

2. Vzoredno s takim pojasnjevalnim delom je treba odklanjati ostanke stare miselnosti, konservativnosti in podobne pojave, ki zavračajo novi sistem bodisi iz nepoučenosti ali pa, ker pravilno vidijo v njem nevarnost za dosedanje pomanjkljivo, nekvalitetno delo.

3. Organizacije naj se intenzivno vključijo v konkretno delo na pripravljane potrebne pogoje za prehod na novi sistem. Kjer obstoje pogoji, je treba z delom takoj začeti in ne čakati na nove predpise, to tembolj, ker bo največ vprašanj pri vzpostavljanju novega sistema reševal delovni kolektiv sam in drugi organi šole s pravilnikom o notranji organizaciji in delu šole. Kar največ šol in drugih izobraževalnih ustanov naj bi že ob koncu drugega četrtletja delilo vsaj zro-

sikdaj doslej, odtrgano od živega življenja in vsakdanje prakse našega članstva. Sindikat mora skrbeti, da bo svojim članom omogočil zlasti širšo družbeno-ekonomsko znanje, poznavanje družbenih zakonitosti, kar vse mu bo v novih pogojih še bolj potrebno kot doslej.

2. Vzoredno s takim pojasnjevalnim delom je treba odklanjati ostanke stare miselnosti, konservativnosti in podobne pojave, ki zavračajo novi sistem bodisi iz nepoučenosti ali pa, ker pravilno vidijo v njem nevarnost za dosedanje pomanjkljivo, nekvalitetno delo.

3. Organizacije naj se intenzivno vključijo v konkretno delo na pripravljane potrebne pogoje za prehod na novi sistem. Kjer obstoje pogoji, je treba z delom takoj začeti in ne čakati na nove predpise, to tembolj, ker bo največ vprašanj pri vzpostavljanju novega sistema reševal delovni kolektiv sam in drugi organi šole s pravilnikom o notranji organizaciji in delu šole. Kar največ šol in drugih izobraževalnih ustanov naj bi že ob koncu drugega četrtletja delilo vsaj zro-

danjih predpisih ni nikakršne ovire, da ne bi mogle teh sredstev povečati na račun svojih ostalih dohodkov.

d) Vprašanju ustrezne kategorizacije šol kot osnove za razdelitev razpoložljivih sredstev odgovorni organi največ iz objektivnih razlogov doslej niso mogli posvetiti dovolj pozornosti.

e) Tudi vprašanju skupnega financiranja šol, ki imajo pomen za več politično teritorialnih enot ali za več gospodarskih organizacij, doslej ni bila poklonjena zadostna pažnja. Po drugi strani pa se je mnogo preveč razširila težnja nekaterih ustanoviteljev šol, da zahtevajo od občin, s katerih področij se mladina šola v njihovih šolah, odškodnino oziroma prispevek za vzdrževanje teh šol. Značilno je, da tu zlasti gospodarsko razvitejšie komune, v katerih je seveda tudi šolstvo relativno razvito, zahtevajo od gospodarsko slabo razvitih komun prispevek za vzdrževanje njihovih šol. Pri tem pa niso upoštevale vrsto momentov, ki bi jih bilo potreba upoštevati.

Novi ukrepi prinašajo izboljšanje položaja šolstva

Prosvetni delavci Slovenije so zamislili o novem sistemu financiranja šolstva, o ekonomski osamosvojitvi vzgojnih in izobraževalnih ustanov sprejeli v ogromni večini z razumevanjem, saj prinaša uresničenje mnogih starih naših predlogov, sugestij in za-

htev. Naj med temi omenim le predlog o ustanovitvi posebnih skladov za vzdrževanje in izgradnjo šol, s katerimi bi šole ne bile več odvisne od proračuna in proračunskega mehanizma, v katerem se nikdar niso dobro počutile. Naj s tem v zvezi omenim predlog, da bi se šolskim organom dale večje pristojnosti in se jim prepustilo urejanje mnogih zadev notranjega življenja na šolah. To in mnogo drugega se z novim sistemom uresničuje. Zato gleda ogromna večina prosvetnih delavcev z zaupanjem v nastajanje novih odnosov na prosvetnem področju, čvrsto zaupajoč, da prinašajo zanesljivo izboljšanje položaja šolstva, izobraževanja in vzgoje, hkrati pa izboljšanje položaja prosvetnih delavcev samih in s tem odpravo mnogih težav in neprijetnosti, ki danes zavirajo delo in razvoj na

Občni zbori Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev

ORGANIZACIJSKO POROČILO SREČKA BOŽNARJA

Tovarišice in tovariši!

Današnji letni občni zbor je prvi občni zbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Slovenije. Zato se mi zdi prav, da uvodoma osvetlim nekaj dejstev, ki so karakteristična za delo Republiškega odbora; le-tem je moral Republiški odbor vsaj v začetku posvetiti precej časa.

26. in 27. marca 1959 je bil sprejet sklep na skupnem plenarnem sestanku članov Centralnega odbora bivših združenj ter Društva knjižničarjev, Društva muzealcev in konservatorjev, Društva arhivarjev in Društva visokošolskih profesorjev ter znanstvenih sodelavcev, da se združijo v enotno sindikalno organizacijo — Sindikat prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije. Ta sklep je našel med prosvetnimi delavci polno razumevanje, saj je v skupne napore za uresničitev istih ciljev na kulturno-prosvetnem in znanstvenem področju združil vse tiste delavce, ki jim je vzgoja in izobrazba mladine skupen poklic. Po tem sklepu se je vključilo v novo organizacijo tudi vse administrativno in pomožno-tehnično osebje, zaposleno v teh ustanovah.

Uresničevanja sklepa o formiranju enotnega sindikata smo se lotili takoj na vseh stopnjah — v občini, okraju in republiki. S pomočjo vseh smo uspeli v razmeroma kratkem času pripraviti in uspešno izvesti reorganizacijo, ki je bila zaključena junija 1959.

S 1. julijem istega leta se začela pravzaprav delovanje Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Slovenije. Pred novo formirani Republiški odbor je bila postavljena takoj vrsta nalog, v začetku predvsem organizacijskih.

Za preteklo, skoraj dveletno obdobje sta bila program dela in osnovna dejavnost Republiškega odbora določena s splošnimi nalogami sindikata, ki izhajajo iz statuta, z zaključki letnih skupščin bivših združenj in društev in zaključki Ustanovnega kongresa ter na njem sprejete resolucije. Razen tega je na vsebino in obseg dela Republiškega odbora vplival dinamičen razvoj naše družbe, zlasti urejanje področja, na katerem delajo naši člani v smislu nadaljnjih njegovih temeljnih preobrazb; to so: resolucija o strokovnem izobraževanju kadrov, zakon o finansiranju šolstva, nov sistem delitve dohodka v prosvetnih ustanovah itd. Republiški odbor je vzporedno s tem obravnaval še vrsto drugih aktualnih in tekočih nalog.

Republiški odbor je kot najvišji organ Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Slovenije opravljal svoje naloge v duhu statuta našega sindikata in priporočil Republiškega sveta Zveze sindikatov preko svojih organov — plenuma, predsedstva in sekretariata.

36-članski Republiški odbor in 3-članski nadzorni odbor sta bila formirana meseca junija 1959. V

republiki odbor so bili vključeni člani vseh strok, ki jih sindikat združuje, sorazmerno s številom članstva.

Takšna notranja organizacijska struktura je Republiškem odboru dovoljevala, da je bil lahko dovolj gibčen in ekspeditiven. Za vsestransko in vsebinsko poglobljeno delo je bilo pri Republiškem odboru tudi pet komisij: ideološko-politična, organizacijska, komisija za družbeno upravljanje, komisija za materialno-pravna vprašanja in komisija za mednarodne zveze.

Naše članstvo zastopa v plenumu Centralnega odbora Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije 9 predstavnikov, v plenumu Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije pa 3 tovariši; trije člani Republiškega odbora Sindikata zastopajo našo sindikalno organizacijo tudi v Svetu za šolstvo LRS. V Republiškem odboru Federacije sindikatov javnih služb imamo 10 predstavnikov, v Centralnem odboru Federacije pa 2 zastopnika iz Slovenije. Z vsemi navedenimi forumi je Republiški odbor dobro sodeloval.

ŠTEVILČNO STANJE SINDIKALNIH PODRUŽNIC

Osnovne organizacije — sindikalne podružnice so formirane v

Tovarišica Slavica Zirkelbachova, ljudska poslanka, novo izvoljena predsednica Republiškega odbora

okraj Celje	32 podruž.	12 ind.	20 terit.	1.339 članov
okraj Gorica	10 podruž.	0 ind.	10 terit.	856 članov
okraj Koper	11 podruž.	4 ind.	7 terit.	1.030 članov
okraj Kranj	25 podruž.	10 ind.	15 terit.	1.219 članov
okraj Ljubljana	99 podruž.	77 ind.	22 terit.	4.905 članov
okraj Maribor	67 podruž.	35 ind.	32 terit.	2.514 članov
okraj M. Sobota	17 podruž.	6 ind.	11 terit.	751 članov
okraj Novo mesto	12 podruž.	2 ind.	10 terit.	996 članov
Skupaj	273 podruž.	146 ind.	127 terit.	13.628 članov

Od skupnega števila članov je: 3771 moških in 9857 žensk.

Po zvanjih pa je: 648 vzgojiteljev, 6283 učiteljev, 277 učiteljev praktičnega pouka, 567 stro-

duhu statuta po industrijskem in teritorialnem principu. Vseh sindikalnih podružnic našega sindikata je v Sloveniji 273. Od tega je 146 podružnic industrijskega

Tovariš Geza Cahuk, novi tajnik Republiškega odbora našega sindikata

tipa, 127 pa teritorialnega tipa. Povprečno je v vsaki podružnici 50 članov. Sicer pa se število članov v podružnicah giblje zelo različno, med 13 (Fara — vas) in 182 člani (Piran).

Ob obstoječi organizacijski strukturi naj opozorim le na problem, ki se bo v zvezi z novim sistemom finansiranja šolstva, še posebno pa z novim sistemom delitve dohodka, kaj kmalu pojavil. Gre namreč za to, da imenitiranih po teritorialnem principu še vedno 127 podružnic 'orgapu. Toda, če upoštevamo velike spremembe, ki jih prinašata Zakon o finansiranju šolstva in nov način nagrajevanja prosvetnih delavcev, vidimo, da se postavljajo pred kolektive ogromne in odgovorne naloge. Zato bo moral novi Republiški odbor forsirati tip podružnice industrijskega tipa povsod, kjer so za to pogoji, da bodo lahko kolektivni resnično odločali o vseh za člane pomembnih vprašanjih. Sicer pa je organizacijsko stanje našega Sindikata v Sloveniji naslednje:

Kot že omenjeno, je pri Republiškem odboru delala komisija za mednarodne zveze. Ta je leta 1959 pripravila bivanje za 4 skupine francoskih dijakov s 118 udeleženci. Leta 1960 pa je pripravila bivanje za 3 skupine francoskih dijakov z 72 udeleženci, za 38 prosvetnih delavcev iz Velike Britanije, za 40 prosvetnih delavcev iz Poljske. V istem letu je sprejela tudi petčlansko sindikalno delegacijo prosvetnih delavcev iz Maroka ter pripravila bivanje za 8 angleških dijakov, da preživijo mesec dni počitnic pri slovenskih družinah.

Delo komisije pa ni bilo omejeno samo na to področje. Organizirala je tudi potovanja za naše člane v tujino, bodisi strokovnega ali turističnega značaja. Pozabili nismo tudi na stike z rojaki izven meja naše države: s Tržaškimi in Koroškimi Slovenci — prosvetnimi delavci. Reči moramo, da smo navezali v tem obdobju z obema skupinama lepe in pristranske odnose. Leta 1959 je bilo 10 prosvetnih delavcev — slovenskih učiteljev s Koroške — pri nas 6 dni na oddihu v Strunjanu, lansko leto pa je preživelo pri nas 19 prosvetnih delavcev — slovenskih učiteljev iz Trsta in 16 prosvetnih delavcev — slovenskih učiteljev s Koroške na krajšem oddihu in ogledu domovine.

bencev, 1796 pomožno tehničnega osebja in 112 ostalih zaposlenih v naših ustanovah.

Od ustanovnega kongresa dalje so člani našega sindikata tudi člani Društva visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev. Od začetnih težav — ko sta bili v teh institucijah dve sindikalni organizaciji — je bil storjen velik korak naprej. Prav na letošnjih občnih zbiorih obeh organizacij, ki sta bila v začetku leta, se je na vsaki fakulteti osnovala samostojna podružnica po industrijskem principu. Podružnica združuje vse na fakulteti zaposlene osebe. S tem so dani vsi pogoji za resnično sindikalno delo. Po tej reorganizaciji smemo pričakovati lepe rezultate.

Z upravnim odborom Društva smo imeli v tem razdobju dobro sodelovanje. Njegov član je oti član našega predsedstva, mi pa smo bili vabljeni na njihove seje.

Iz poročil sindikalnih podružnic je razvidno, da je izvoljenih v okrajne sindikalne svete 64, v občinske sindikalne svete pa 168 naših članov.

KOMISIJA ZA MEDNARODNE ZVEZE

Kot že omenjeno, je pri Republiškem odboru delala komisija za mednarodne zveze. Ta je leta 1959 pripravila bivanje za 4 skupine francoskih dijakov s 118 udeleženci. Leta 1960 pa je pripravila bivanje za 3 skupine francoskih dijakov z 72 udeleženci, za 38 prosvetnih delavcev iz Velike Britanije, za 40 prosvetnih delavcev iz Poljske. V istem letu je sprejela tudi petčlansko sindikalno delegacijo prosvetnih delavcev iz Maroka ter pripravila bivanje za 8 angleških dijakov, da preživijo mesec dni počitnic pri slovenskih družinah.

Delo komisije pa ni bilo omejeno samo na to področje. Organizirala je tudi potovanja za naše člane v tujino, bodisi strokovnega ali turističnega značaja.

Pozabili nismo tudi na stike z rojaki izven meja naše države: s Tržaškimi in Koroškimi Slovenci — prosvetnimi delavci. Reči moramo, da smo navezali v tem obdobju z obema skupinama lepe in pristranske odnose. Leta 1959 je bilo 10 prosvetnih delavcev — slovenskih učiteljev s Koroške — pri nas 6 dni na oddihu v Strunjanu, lansko leto pa je preživelo pri nas 19 prosvetnih delavcev — slovenskih učiteljev iz Trsta in 16 prosvetnih delavcev — slovenskih učiteljev s Koroške na krajšem oddihu in ogledu domovine.

NAŠE GLASILO »PROSVETNI DELAVEC«

Leta 1959 je izšlo 19 rednih in ena izredna številka, leta 1960 pa 21 rednih in ena izredna številka. Kot posebna priloga »Prosvetnega delavca« je v obeh letih izšla

se dogajajo na terenu. Mislimo pa, vsaj tako dokazujejo marsikatera vprašanja, da bi se morali prosvetni delavci pa le nekoliko bolj seznanjati z različnimi zakoni, uredbami in odloki; tako bi bilo včasih manj paršarjenja, pa tudi manj hude krvi in jeze.

Na koncu organizacijskega poročila naj omenim akcijo, ki še ni zaključena. Na predlog nekaterih tovarišev je Republiški odbor sprejel sklep, da zbere podatke o brezposelnosti prosvetnih delavcev za predvojno dobo. Do danes smo prejeli 637 vlog in to od 447 učiteljev, 75 predmetnih učiteljev, 99 profesorjev in 1 ostalih prosvetnih delavcev. Po teh vlogah je skupna brezposelna doba 1495 let ali v povprečju po 2 leti in 3 mesece na vlogo.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

PRAVNA POMOČ

Naši člani so iskali pomoči in nasvetov tudi pri pravnem svetovanju. V letu 1959 je iskalo pomoči 95 članov, leta 1960 pa 127 članov. Število vlog kaže, da je med prosvetnimi delavci še veliko nejasnosti, čeprav so vloge čestokrat tudi odraz nerazumevanja pristojnih organov. Vsak, ki je iskal pravno pomoč, je dobil pismen odgovor, nekateri odgovori, ki se večkrat ponavljajo, pa so bili objavljeni tudi v »Prosvetnem delavcu«. Menimo, da je taka oblika pravne pomoči dobra in hkrati nujna, saj rešujemo s tem marsikatera nepravilnosti, ki

so bili nepozabni.

Popoldne so se vračali mimo Otočca, Brežic, doline Sotle proti domu.

Polni lepih vtisov so prišli v Črnomelj, kjer jim je na Griču ob spomeniku, ki ga bodo odkrili julija meseca, borec iz NOB postal kratko zgodovino Bele krajine iz najstarejše dobe pa do danes.

V Metliki jih je književnik tov. Dular po uvodni besedi peljal v etnografski in NOB muzej.

Naslednji dan so zjutraj krenili z aktivistom tov. Murnom iz Dolenjskih toplic na Kočevski Rog. Ogledali so si bolnico Jelen-dol, Bazo 20 in bunker. Vtisi, ki so jih dobili naši vzgojitelji ob živi besedi borca s tega območja, so bili nepozabni.

Popoldne so se vračali mimo Otočca, Brežic, doline Sotle proti domu.

Na koncu organizacijskega poročila naj omenim akcijo, ki še ni zaključena. Na predlog nekaterih tovarišev je Republiški odbor sprejel sklep, da zbere podatke o brezposelnosti prosvetnih delavcev za predvojno dobo. Do danes smo prejeli 637 vlog in to od 447 učiteljev, 75 predmetnih učiteljev, 99 profesorjev in 1 ostalih prosvetnih delavcev. Po teh vlogah je skupna brezposelna doba 1495 let ali v povprečju po 2 leti in 3 mesece na vlogo.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato pozivamo vse prosvetne delavce, naročnike »Prosvetnega delavca«, vse poverjenike in vse izvršne odbore sindikalnih podružnic, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost ter tako rešijo upravo »Prosvetnega delavca« nepotrebnih finančnih skrbi.

Kljub temu pa se bori uprava »Prosvetnega delavca« iz leta v leto s stalno težavo, ki je absolutno izraz malomarnosti precejšnjega dela naročnikov in poverjenikov. Beseda je namreč o nerednem plačevanju naročnine. Kot ilustracijo naj navedemo samo en podatek: iz leta 1959 in leta 1960 je neplačane naročnine 1.254.700 dinarjev. Menimo, da komentar temu ni potreben. Zato poz

DRUŽBENI POMEN NOVEGA SISTEMA FINANSIRANJA ŠOLSTVA

O vlogi vzgojnih zavodov neprilagojene mladine

Člani Sekcije vzgojiteljev neprilagojene mladine so se sestali v Dekliškem vzgojalšču v Višnji gori

Skupno posvetovanje Centralnega sveta ZSJ, Sekretariata za prosveto ZIS in CO Šindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije

Kot smo na kratko že poročali v prejšnji številki, je bilo 5. maja v Beogradu posvetovanje o novem sistemu finansiranja šolstva. Posvet so pripravili Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije, Sekretariat za prosveto in kultura Zveze nega izvršnega sveta ter Centralni odbor Šindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev. Član ZIS Krste Crvenkovski je imel referat »Družbeni pomen novega sistema finansiranja šolstva«, predsednik Šindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Milan Mirković pa referat »Novi ekonomsko-družbeni odnosi v šolah«.

Posvetovanju so prisostvovali poleg nekaj sto predstavnikov prosvetnih ustanov iz vse države, gospodarskih in družbenih organizacij, še številni ugledni prosvetni in sindikalni voditelji, med njimi predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović, ki je na koncu posvetovanja strnil glavne misli iz razprave v daljšem govoru.

V uvodnih besedah je tovariš Crvenkovski rekel, da se je pokazala potreba po takem posvetovanju, da se ponovno poudarijo osnovna načela novega sistema finansiranja šol in ostalih izobraževalnih ustanov, od osnovnih šol do univerz, delavskih in ljudskih univerz, centrov za izobraževanje gospodarskih organizacijah itd., da se oceni dosedanje izkušnje pri realizaciji tega sistema. Dva osnovna razloga sta pri tem glavna: 1. z novim sistemom se zlasti spreminja družbeni položaj šole in ostalih izobraževalnih ustanov, kakor tudi položaj prosvetnih delavcev; pri tem kvalitativnem skoku izobraževalnih ustanov, pri njihovem podružljenju, pa morajo vsi družbeni činitelji, ki so zainteresirani na razvoju šolstva, z večjimi naporji, z večjo pozornostjo tolačiti novi sistem in se — kar je še važnejše — boriti za njegovo realizacijo; 2. že zdaj na začetku uresničevanja novega sistema finansiranja so se pokazale določene slabosti, deformacije in strupenosti, ki lahko prinesejo zmedo, če ne bodo pravočasno odstranjene.

Tov. Crvenkovski je nato govoril o družbenem pomenu novega sistema finansiranja šolstva v zvezi s sistemom delitve dohodka po delu v gospodarstvu in omenil neka vprašanja, ki so se pojavila v praksi. Tako je bilo n. pr. za osnovne dejavnosti šol z zakonom določeno, da bodo politično-teritorialne enote iz svojih dohodkov v 1961 določile več sredstev kot v prejšnje leto; to zaradi možnosti poslabšanja položaja šol v zvezi s sistemom uvajanja novega sistema. Pri tem so se pojavile nedoslednosti in tudi kršitve zakona. Delitev sredstev v družbene sklade za šolstvo je v veliki meri odvisna od kategorizacije šol in od objektivnih meril za njihovo finansiranje. Ker so v mnogih občinah zaradi pomanjkanja izkušenj pri določanju teh instrumentov napravili le začasne rešitve, je maršala prišlo do zelo poenostavljene stališča, da so samo osnovne šole in gimnazije važne za komu-

lahko dosegli tudi večji dohodek, — se nadaljnji razvoj sistema finansiranja v prosveti in razvoj družbeno-ekonomskih razmerij v izobraževalnih ustanovah ne bi smel oddaljiti od teh temeljnih smernic.

Sredstva, ki so namenjena za šolstvo, so letos v primerjavi z lanskimi za približno 40 odstotkov večja. Zatorej, če pogledamo v celoti, ne bi smelo priti do takšnega položaja, da bi šole in druge ustanove za izobraževanje ne imele zadostnih sredstev, oziroma do položaja, da bi bili posamezni učitelji daljši ali krajši čas brez zaslužka. Prav tako ni nikakih objektivnih razlogov, ki bi dovedli do negotovosti glede obsega sredstev, ki so predvidena v novem sistemu finansiranja šolstva. Če bi komune in drugi ustanovitelji ustanov za izobra-

S posvetovanja v Beogradu: tovariši Krste Crvenkovski, Svetozar Vukmanović in Milan Mirković

ževanje zadostili zakonskim obveznostim glede finansiranja, bi bilo sredstev dovolj.

Sodim, da se ne bom zmotil, je dejal tudi tovar. Vukmanović, da sta temeljna pomanjkljivost in vzrok negativnih pojavov v tem, da je način formiranja in razdeljevanja sredstev za šolstvo še vedno mešanica starega in novega. Zapletenost takšnega sistema je toliko večja, ker posamezne ustanove za izobraževanje finansirajo komune, druge pa vzdržujejo gospodarske organizacije, okraj, republike. Glede na močne obveznosti ustanoviteljev, ki imajo do šol temeljne obveznosti, pride do pojavov tipične finančne »strategije«, ki se kaže v tem, da posamezni ustanovitelji skušajo zmanjšati svoje proračunske obveznosti, ki jih imajo glede zagotovitve normalnega dela in razvoja izobraževalnih ustanov, da posamezne šole »odstopijo« drugim, da si tako zagotove večjo vsoto neangažiranih sredstev itd.

Ko je govoril o novem položaju prosvetnih ustanov, je tovariš Vukmanović dejal: Nov položaj prosvetnih ustanov pomeni tudi njihovo neizogibno diferenciacijo. To pa je tako potrebno kot koristno. Kolektivni prosvetnih ustanov bodo zainteresirani, da si bodo prizadevali za kar največji

V okviru Društva defektologov LRS deluje več sekcij, katerih vsaka poglobljeno rešuje obširno in specialno problematiko, ki se pojavlja na njenem delovnem terišču.

Med vsemi temi sekcijami je bila od svoje ustanovitve dne 6. aprila 1960 Sekcija vzgojiteljev neprilagojene mladine gotovo med najbolj razgibanimi in uspešnimi.

Da bi njeni člani lahko v celoti pregledali doslej opravljeno delo in da bi se še podrobneje seznanili tudi z izkušnjami ostalih stanovskih tovarišev doma in drugod po svetu, so se 22. aprila letos v velikem številu udeležili skupnega sestanka v stari graščini Dekliškega vzgojalšča v Višnji gori. Vseh članov je na ta sestanek prišlo 53.

Čeprav nakazani dnevni red ni predvideval obširnejšega programa, je bil ta zelo bogat, zanimiv in instruktiven. Člani sekcije so se namreč že prej zedinili, da poteka vsak tak delovni sestanek mnogo uspešneje, če se omeji na en sam problem, ki se ne samo kar najbolj izčrpano prikaže, ampak tudi temeljito prediskutira.

Tople pozdravne besede je na vse zbrane naslovil predsednik Društva defektologov LRS tovariš Vojko Jagodič, upravnik Vzgojnega zavoda »Frana Milčinskega« v Smedniku. Na jednat način je podal kratko informativno poročilo o društvenem delu in o notranjem delu posameznih sekcij.

Po izčrpnem poročilu dosedanjega tajnika sekcije tov. Milana Lobeta, ki je v svojih izjavljanih prikazal veliko delovno aktivnost sekcije, je članstvo prešlo na osrednji študijski del celotnega sestanka.

V tej najvažnejši točki dnevnega reda je predsednik sekcije tov. dr. Bronislav Skaberne podal nazorno in izčrpano poročilo o Mednarodnem sestanku vzgojiteljev neprilagojene mladine, ki je bil v Nemčiji v Freiburgu od 4. do 7. aprila letošnjega leta. Na tem internacionalnem zboru vzgojiteljev neprilagojene mladine — katerega se je udeležil tudi naš predavatelj — so obravnavali silno važen in po svojem bistvu iz mnogih činiteljev sestojel problem oddaje neprilagojenega otroka oziroma mladostnika v vzgojni zavod. Glavni referat je na tem mednarodnem plenumu imel Holandec E. Behrend. Njegovo poročilo, ki je bilo sestavljeno iz številnih nacionalnih referatov, je vsebovalo tudi elemente izdatnega doprinosa zbranih ugotovitev članov Sekcije neprilagojene mladine Društva defektologov LRS, ki so se na svojih številnih študijskih sestankih ukvarjali z istim, perečim in še ne dokončno povsem razčiščenim problemom. Iz predavanja našega referenta tov. dr. Bronislava Skaberneta smo mogli razvideti, da ne samo pri nas, ampak tudi po drugih državah ljudje običajno nejasno ali pa celo povsem napačno pojmujejo vlogo in delo raznih vzgojnih zavodov, ki še danes predstavljajo ne samo najstarejšo, ampak tudi najbolj običajno obliko sredstva za reedukacijo in resocializacijo neprilagojenih otrok in mladostnikov.

Prav zaradi takšnega zgrešenega gledanja na vlogo in pomen takšnih zavodov ni čudno, če otrokovi starši, otrok ali mladostnik sam, pa tudi njegova ožja, včasih celo širša okolica napačno ocenjujejo potrebnost in smotrnost preselitve otroka v ustrezno vzgojalšče. Zato je izločitev motenega in motečega otroka ali mladostnika iz ogrožujočega okolja ter njegova oddaja v primeren zavod pogostokrat močno otežkočena.

Zaradi mnogih činiteljev, ki nastopajo predvideno, včasih pa tudi povsem nepredvideno, ko pride do kritičnega momenta premestitve problematičnega otroka v zavod, mora biti vsaka oddaja najskrbnejše pripravljena tako v njegovem domačem, družinskem okolju, kot tudi v samem zavodu. Pri vsakem prehajanju varovance iz starega okolja v zavodsko nastopajo številne možne variante uspešnosti takega premika od nadvse pozitivnega, ko pride otrok v zavod v sporazumu z lastnimi starši ali pa celo na svojo željo, pa vse do skrajno negativnega in kvarnega ekstreme, ko je mladostnik oddan v zavod mimo privoljenja domačih in proti lastni volji z vidnim odromom in poln sovraštva. Kot najidealnejša metoda najprimernejše in najmanj boleče premestitve gojenca v vzgojni zavod se je na skupnem mednarodnem posvetovanju v Freiburgu pokazala tista, ki potopno, načrtno in ob tesnem sodelovanju socialno-skrbstenih organov, otrokovih staršev in zavoda ob smotrnem ter intenzivnem delu z mladoletnikom doseže splošno soglasnost in nato pripravijo vse potrebno za čim uspešnejšo dokončno premestitev. V bistvu gre torej za temeljito pripravo zadevnega otroka na oddajo v vzgojni zavod. Po predavanju se je razvila živahna diskusija, ki pa je kmalu pokazala, da še zdaleč niso izčrpani vsi problemi, ki se tičejo načina pravilne izvedbe oddaje otrok v vzgojne zavode. Zato so se prisotni člani sami odločili, da bodo ta problem še dodatno proučevali in o svojih izsledkih obveščali vodstvo sekcije.

Sklenjeno je tudi bilo, naj odbor sekcije organizira letno vsaj tri skupne sestanke vsega članstva in naj bodo sestanki odbora sekcije s kolektivni vzgojni zavodov čimbolj pogosti, vse z namenom, kar najbolj intenzivno medsebojne izmenjave delovnih izkušenj ter poglobljenega študija obsežne in zanimive problematike vzgojnega dela z neprilagojenimi otroki in mladostniki. A. V.

Krepitev vloge učiteljskega kolektiva

Tov. Milan Mirković je govoril o izgrajevanju novih družbeno-ekonomskih odnosov v šolah in o notranji delitvi. Poudaril je vlogo organov družbenega upravljanja in krepitev vloge učiteljskega kolektiva. Področje, na katerem se predvsem kaže samostojnost šole, je — po njegovih besedah — določitev delovnih mest, izbira učiteljev in ustvarjanje delovnih odnosov. Samo učiteljski kolektiv, in nihče izven njega, lahko oceni vrednost človeka, ki bo delal v šoli, prav tako pa tudi oceni delovna mesta. Tako bo mogoče odločiti mnoge notranje rezerve, o katerih se že govori, a ne zato, da bi odpuščali odvečne učitelje, temveč da bi po potrebah in možnostih organizirali razne dopolnilne dejavnosti. V novih pogojih bo moral učiteljski kolektiv bolj kot

pa tudi v gospodarstvu delitev po individualnem učinku čedalje bolj nadomeščati delitev, ki kot temeljni kriterij jemlje uspehe ožjih kolektivov delovnih skupnosti. Spričo tega se mora tudi v prosvetnih ustanovah začeti proces diferenciacije med posameznimi učitelji, in sicer tako, da višina osebnega dohodka posameznega učitelja in njegovo napredovanje v službi ne bi smela biti odvisna izključno od let službe in od formalne kvalifikacije, temveč od dejanskega znanja in sposobnosti, od uspehov, doseženih pri pedagoškem delu.

Novi odnosi v šolstvu, je zaključil tov. Vukmanović, pomenijo začetek daljnosežnega procesa, katerega končnih posledic še ne moremo ugotoviti. Kot nismo slutili, kaj vse bo prinesla praksa, ko smo v gospodarskih organizacijah začeli oblikovati ekonomske enote, tako se tudi na področju prosvete bližamo velikanskim spremembam, množični pritegnitvi prosvetnih delavcev k reševanju najbolj občutljivih problemov — kar je vsekakor le začetek pomembnega procesa v sistemu izobraževanja.

(V celoti je objavil Vukmanovićev govor »Komunist« št. 19, 12. maja 1961.)

Pripravlja se šolski kemo-servis

V 6. letošnji številki našega lista smo objavili članek »Pouk kemije na osnovnih šolah«, kjer piše tov. Rudolf Bratko o potrebnosti šolskega kemo-servisa, ki bi preskrboval šole s kemikalijami. Z nabavo le-teh imajo zdaj šole velike težave. Potrebnost take ustanove so sprevidel tudi drugi in zdaj je avtorju omenjenega članka sporočila založba EMKA, da se je o tem predlogu posvetovala s strokovnjaki na Svetu za šolstvo LRS; tudi po njihovem mnenju je nujno potrebno urediti servis, kjer bi prodajali kemikalije v količinah, ki jih šole konkretno potrebujejo. Pomanjkanje te uslužnosti je danes glavna ovira, da poteka pouk kemije marsikje brez poizkusov.

Založba je pripravljena, da bo to zamisel — verjetno z novim koledarskim letom — v dogovoru s šolskimi forumi uredila.

POLOŽAJ OBRTHNIH CENTROV

Pomemben sestanek sindikatov obrtnih centrov

Do kraja zasedena učilnica... To je bil najboljši dokaz, da se je članstvo sindikalnih podružnic obrtno izobraževalnih centrov mesta Ljubljane z živim zanimanjem odzvalo in prihitelo prve dni maja v Veselovo ulico.

Obširno so razpravljali o položaju obrtnih centrov (bivših vajenskih šol) in sklenili, da združijo svoja stališča predvsem v dveh zahtevah: službena mesta na vajenskih šolah je sistemizirati skladno z delom, ki ga te šole v korist vzgoje našega strokovnega kadra opravljajo, zato bodo delovna mesta na teh šolah mesta z višjo in visoko izobrazbo predavateljev, in drugo: nadure predavateljem je nagravati po delovnem mestu in ne po nazivu.

Sistemizacija delovnih mest na centrih je nujnost, ker je položaj vajenskih šol — praktično povedano — dosedaj neurejen. Medtem ko smo si glede ostalih šol prilično na jasnem, ne bi mogli tega trditi o vajenskih šolah, četrtno so prav te šole od osvojitve dalje napravile izreden vzpon. Drži, na vajenskih šolah je predmetni pouk, zaradi česar naj dobi ta pouk tudi svoje trdno po-

trdilo. Ni pretirano, da bodo mogli perspektivno kot predavatelji na centre le prosvetni delavci z višjo ali visoko predizobrazbo. Razvoj sam gre v to smer. Iz leta v leto je na vajenskih šolah več predavateljev — predmetnih učiteljev in profesorjev, kar samo potrjuje, da je predlagana sistemizacija delovnih mest na teh šolah realna. Potrebna je tudi zaradi tega, ker nikakor ne gre prezreti, da je vsa mladina, ki vstopi na redno šolanje v centrih, z osemletnim šolanjem opravila. Je tedaj opravila s šolo prve stopnje in analogno je, da mora biti vsaka naslednja šola pravilno organizirana in redna, s točno določenimi nalogami — šola druge stopnje. In taka šola imej predavatelje: predmetne učitelje in profesorje.

Da je na teh šolah potrebno višje znanje, potrjuje med drugim tudi to, da je bila doslej vrsta prosvetnih delavcev, potem ko je prešla od pristojnih prosvetnih organov ustrezna potrdila, upokojena v pokojninski razred, za katerega se zahteva višje znanje. Članstvo sindikatov obrtnih izobraževalnih centrov je prepričano, da bo takoj potem,

Začetek daljnosežnega procesa

v sedanjem razdobju je najbolj pomembno, je v zaključnih besedah rekel tov. Vukmanović, da novi sistem finansiranja šolstva uresničimo, da pritegnemo družbeno politične organizacije in komune, organe samoupravljanja in podjetij in organe družbenega upravljanja v šolstvu, da bomo novi sistem finansiranja kar najuspešneje uresničili. Se sedaj se kaže, da so nekatere težave, ne rešena vprašanja in celo deformacije, oziroma pokazalo se je, da nekatera vprašanja niso najbolje rešena in da nekatera razmerja niso najbolje uravnana; zato je treba pri uvajanju novega sistema finansiranja šolstva nujno negativen pojav, ki se letovalemo odgovornega posla in proučimo graditev novih družbeno-ekonomskih razmerij v prosveti, je namreč potrebno, da predvsem spoznamo in odkrivamo vzroke

negativnih pojavov neresenih vprašanj na tem področju, ne pa da udarjamo po posledicah, kot se to pogosto dogaja. Če bo naša akcija tako usmerjena, ni nobene dvoma, da bomo odkrivali zmerom boljše rešitve in da bomo nenehno izpopolnjevali sistem.

Temu je treba dodati, da morajo biti vsi sklepi na področju prosvete skladni z našim splošnim razvojem, skladni s temeljnimi smernicami razvoja vsega našega družbeno-ekonomskega sistema. Natančneje povedano: ker se naš gospodarski in družbeni sistem razvija v smeri nadaljnje decentralizacije, v smeri osamosvojitve podjetij in ustanov, nadaljnje krepitve samostojnosti komun pri razpolaganju z njihovimi celotnimi dohodki pa tudi v smeri navajanja delovnih kolektivov tako v gospodarskih kot negospodarskih organizacijah v takšen položaj, da bodo z boljšim delom

Pisma na različne naslove STOLETNE ŠOLE

Javljajo se učitelji tečajniki iz Dobljč (1944)

Dragi tovariš Domen, Vaš naslov oziroma vsebina Vašega spominskega članka ob 20-letnici ljudske vstaje (glej Prosvetni delavec št. 8, 1961 »Pred 16 leti je bil ustanovljen prosvetni sindikat«) mi je narekovala vsebino tega pisma. Upam, da mi ne zamerite, tovariš Kolar, saj Vas danes prav gotovo ne poznam, toda stari doživljaji v boju za isto stvar nas nekje tovariško še vedno družijo.

»Pridi les in mi prečitaj, si-gnorina tovarišica iz Jugoslavije, čitaj mi!« — Tako so me med so-vražno ofenzivo jeseni 1943 prosili otroci v Šmihelu pri Postojni pri tovarišu »Vrani«, kamor sem se zatekla, ko je sotražnik za kratek čas re-pršil Gradnikovo brigado na Nanosu. — Dva dni smo čitali in se pogovarjali, dokler niso Nemci prihrumeli v vas in ustrelili z vžigalno raketo v senik, kamor mi je rekel gospodar, naj se skrijem. Zgorela je hiša, vse go-spodarsko poslopje, živina... jaz pa sem ušla po strugi reke, ki je ob dežju tekla tam mimo.

Ponoči sva z gospodarjem, ka-kih 50 let starim možakarjem, gledala z vrha hriba, ki nam je dal zavetje, kako gorijo vasi po Pivski dolini: Brezje, Hruševje... ne vem imen. Vsa dolina je bila ena sama bakla. Pa je rekel: »Kar naj gori, samo ognja v nas ne bodo pogasili! Še boš učila moje — naše otroke! Še prideš, v šolo!«

Teden dni sva se skrivala v gozdu, nič ne vem, kje, ker nisem bila ne prej ne kasneje nikoli tam. S seboj sva nosila: on »kanti« medu (bil je čebelar in je skrtil med že prej v gozd), jaz pa vodo v stari italijanski »gaveti«, ki sva jo našla v gozdu. To je bila naj-jina hrana nekaj dni... in še in še... »Vrana« se je vrnil na pa-žani dom in še vedno delal za partizane, pome pa so prišli naši kurirji; odšli smo v našo ediničo — v Gradnikovo brigado.

V Kočevskem Rogu na »Lese-nem kamnu« — partizanski bol-nišnici SCVPB — pa sem se po-slovlila od mojih ranjencev in od-šla v Dobljč, v partizansko šolo jeseni 1944. Potem je sledil sindi-kalni sestanek... Tečajniki smo se vrnilli nazaj. Ko v novembru že mirno počivamo in z Danico trdno spiva, se začne silno stre-ljanje vse naokoli, najbolj pa v Črnomlju. Nismo se ravno razpr-šili, previdno smo se umaknili na Maverlin ali Tančo goro (ne vem več, ker je že 17 let) med lozo in kostanj in čakali jutra. Mislim, da je tudi deževalo, bilo je vse

mokro. Proti jutru se je vse po-leglo in mi, ne malo veselo pre-senečeni in »osramočeni«, smo zvedeli, da je bil osvobojen Beo-grad. To zgodbo med drugimi povem vsako leto svojim učen-cem.

Vse tečajnike iz Dobljč je ži-ljenje razmetalo po naši domov-i. Kako lepo in prijetno bi bilo, če bi se nekje srečali, morda v Ljubljani ali pa v Dobljčah, in bi skromno proslavili spomin na tista dni. Spomnili bi se pogreba komandanta Staneta in venca, ki

boriti pravico do učiteljevanja ponoči in o počitnicah... Delali pa smo vsi strokovni izpit pod istimi pogoji.

V tem mojem pismu so sem pa tja kake napake, oprostite. Pi-sala sem naravnost, kot sem ču-tila, ko sem prebrala Vaše in na-še spomine hkrati.

Tovariško Vas pozdravlja Milena Tauferjeva, učite-ljica na industrijsko ru-darski šoli v Zagorju — tečajnica II. ped. tečaja v Dobljčah, jeseni 1944. leta

Šola na osvobojenem ozemlju, julija 1941 (iz arhiva Slovenskega šolskega muzeja)

I. VDV brigade, ki je padel na Koprtniku, ko je s svojimi borci branil sovražniku vdor v Belo krajino in so mu vrezali v obraz peterokrako zvezdo, in še in še... Morda bi se pogovorili o spomi-nih, ki bi jih posredovali naši mladini, saj smo vse to doživeli, čeprav nas »pravi« učitelji (kot se nekateri sami imenujejo) nekje še vedno manj cenijo, četudi smo si morali — v primeri z njimi, ki so redno hodili v šolo — ob delu z mladino in za lasten kruh pris-mo ga nesli v imenu mladih partizanskih učiteljev in vseh slo-venskih učiteljev, pogreba tova-riša Jožeta Mikliča, komandanta

Dr. I. Šegula:
humanizacija naše šole
Na zadnjem sindikalnem se-stanku litijske občine smo obrav-navali nekatera vprašanja, ki za-nimajo vse prosvetne delavce. Govorili smo o Zborniku Moj kraj večerj, o organizaciji prosvetno-pedagoške službe, o resno-sti in neresnosti nekaterih do šolskega dela, o gibljivem delu pla-če in o marsičem. Določili smo tudi kraj zdajnjega zborovanja, in sicer na Polšniku v začetku junija, ter poudarili, da se tega zbo-rovanja morajo vsi udeležiti.

Drugi del našega sestanka pa je obsegal predavanje tov. dr. Ive Šegule z naslovom »Humaniza-cija naše šole«. Predavanje je bi-lo izredno lepo in zanimivo in menim, da bi ga morali slišati mnogi, mnogi prosvetni delavci. Humanizacija naše šole ni samo v tem, da otroke ne tepemo ali ne zmerjamo in zato tudi o tem ni-smo govorili veliko. Dr. Šegulovi se je zdelo nepotrebno, da govori o raznih načinih kaznovanja otrok, o načinih, ki so že davno preživeli današnji čas. Nekje so, druge niso! Govorila je o celot-nem družbenem razvoju, o raz-voju, ki nujno zahteva drugačne odnose človeka do človeka. Dan-es ne vrednotimo več človeka po razredni pripadnosti (delavec, iz-obrazčenec), temveč po njegovih človeških lastnostih. Takšen pravilen odnos pa mora pokazati vzgojitelj do otroka, do mladega človeka, do človeka, ki se še raz-vija in ki je v vsem najbolj občutljiv in v mnogem odvisen od našega pravilnega ali nepravilne-ga vzgajanja.

Resnično nam je povedala mnogo in prepričan sem, da smo sprejeli njene besede, oplemenitili odnose in spoznali napake, ki smo jih kdaj zagrešili pri delu z mlado generacijo; včasih še tako majhna napaka od strani vzgoji-telja lahko vpliva na otrokovo življenje.

Takšno in podobna predava-nja, kakršnih smo v letošnjem letu imeli že več, bodo prav go-tovo dvignila naše delo v vzgoj-nem in učnem procesu. D. M.

Letos imajo stoletni jubilej osnov-ne šole Adlešič, Bohor, Gomilica, Horjul, Predosjje. V Adlešičih, kjer je na novoustanovljeni trivaliki, po-tem ko je bilo dograjeno in oprem-ljeno priložna šolska poslopje, nasto-pil kot prvi učitelj Janez Gantar 16. decembra 1861, so se v proslavi sto-letnice redne šole prehiteli, ker so jo proslavili že 26. junija lanskega leta ter ob isti priložnosti izdali posebno spominsko knjižico »Adlešiči v Beli krajini ob stoletnici šole«, ki jo je uredil ravnatelj Belokranjskega mu-zeja profesor Jože Dular. Ta šola je slovesno proslavila tudi za svoj 70-letni jubilej, in sicer 15. avgusta 1931. Zasilen pouk v Adlešičih so po Sašju (Zgodovina adlešičke fare na Belo-kranjskem, v Ljubljani 1887, str. 38) opravljali po zasebni kapitanje 1841 v prostem času kaplani in prigodno tu-di cerkoveniki in organisti, kakor tu-

tudi na Preloki, kjer takrat ni bilo učitelja. Božo Račič je tudi po pre-mestitvi v Ljubljano za ravnatelja Državnega osrednjega zavoda za žensko domačo obrt in pozneje po upo-kojitvi ostal v živahnih in tesnih stu-kih z Belo krajino ter si je s propa-giranjem domače obrti, tečaji, razstavi-ami ter nesebičnim in vztrajnim de-lom pridobil med Belokranjci velik ugled in popularnost. — Od leta 1867 do 1927 so najboljšje učence adlešičke šole vpisovali v »Zlate bukve za pri-odne učence«, ki so še ohranjene. Z ustanovitvijo šole v Tribučah leta 1883 sta se odedpili iz adlešičke šolske okolice vasi Prinec in Tri-bučah. Leta 1913 so zgradili v Adlešičih novo enonadstropno šolsko poslopje, staro prilično pa so 1919 prodali po-destniku Vrhmicu, ki ga je spremenil v gostilno. V dvorazrednico se je šola razširila 1919 ter pri nadaljnjem širje-nju 1934 v tri in 1935 v štirirazrednico, leta 1941 pa je dobila še peti oddelček. Med NOB je bil pouk večkrat pre-kinjen, po kapitulaciji Italije pa se je šola preselila v privatne hiše in se je vrnil pouk v Adlešičih, Goren-cih, Dolenjih in Velikih Selih. Šolsko poslopje, ki je bilo 29. avgusta 1944 požgano, so v letih po osvobo-ditvi pri obnovi dvignili v drugo nad-stropje in do 1954 uredili 4 učilnice. Od 1950 do 1954 je tu delovala tudi nepopolna nižja gimnazija, ki pa je bila ukinjena zaradi premajhnega šte-vilja učencev. Od ustanovitve redne osnovne šole do tekočega šolskega leta se je v Adlešičih vzravnalo 72 učiteljev in učiteljic.

Pred ustanovitvijo šole v Sv. Vidu pri Planini, kakor se je imenovala sedanja osnovna šola Bohor do leta 1949, so hodili otroci od tod v šolo na Planino pri Sevnici, kjer je bila šola ustanovljena leta 1817. V Sevnici pri Planini se je osnovala šola naj-prej kot privatna na pobudo škofa Antona Martina Šlomskega in po zaslu-gi krajevnega župnika Antona Dvor-skega, ki je preuredil kaplanjo za šolo in učiteljsko stanovanje. Tu je bila šola do l. 1879, ko je bilo dograjeno posebno šolsko poslopje. Že ob otvori-tvi šole novembra 1861 se je vpisalo 112 otrok. Kot prvi učitelj je tu služ-boval kratko dobo Franc Kumpik in tudi njegovi nasledniki so se hitro menjavali do 1879, ko je nastopil učiteljsko službo Franc Bračič, ki je marljivo vodil šolo 35 let, do svoje upokojitve 1914. Zaradi močno nara-ščajočega števila otrok so leta 1888 priz-dali šolskemu poslopiju 2 učilnici in šolo razširili v trirazrednico. Pozneje so jo razširili še enkrat, in sicer 1936 v štirirazrednico. Med NOB se je ohranilo šolsko poslopje v popolnem stanju, a okupator je uničil ves ar-hip. Po osvoboditvi se je šolsko delo zopet normaliziralo. Šola ima sedaj 4 oddelke s petimi razredi in 97 učenci.

Do ustanovitve šole v Gomilci v Prekmurju, v kateri šolski okoliš spreda tudi bližnja Lipa, so bili otroci vsolani v niti 3 km oddaljeno Tur-nišče, kjer se je pojavila najstarejša prekmurska šola že v začetku 14. sto-letja. Leta 1861 so postavili na po-budo občine v Gomilci leseno šolsko poslopje in najeli učitelja, ki so ga plačevali s šolnino, pšenico, ržjo in tudi z zemljo. Ko je leta 1896 šolsko poslopje požgano, dvajset v Gomilci ni bilo pouka, ker so novo enorazred-nico zgradili šele 1898. Ta je postala kmalu pretesna pri hitrem porastu števila solarjev, zato so zgradili 1912 še eno enorazredno poslopje in šolo razširili v dvorazrednico. V nadalj-njem razvoju se je razširila šola še v trirazrednico s šolskim letom 1939/40. Vse do prevrata 1919, leta je bil ura-dni in učni jezik madžarski. Šola se je zopet madžarizirala v času madžar-

skve okupacije med drugo svetovno vojno. Obe šolski knjižnici in ve-rodvojni šolski arhiv te šole so bila požgani v Turnišču. Po osvoboditvi je pouk obnovil v slovenski. Vsi razrede osnovne šole obiskujejo učenci v Turnišču.

V Horjulu je bila ustanovljena enorazrednica — trivalica — leta 1861. Kot prvi učitelj je bil na novousta-novljeno šolo imenovan z dekretom z dne 17. septembra 1861 Anton Pe-trovčič, ki je tu služboval do oktobra 1866. Ker je bilo šolsko poslopje ki so ga zidali na mestu porušene mežnarje, dograjeno šele 1862, vsprva udi v Pratkarjevi hiši. V raz-voju te šole ima posebne zasluge učitelj Janez Pokoren iz Staré Loke, ki je tu služboval 40 let od 1870 do 1910. Do leta 1900, ko je bila šola razš-riena v dvorazrednico, je bil sam na šoli. Za razširitev šole v trirazrednico je občina zgradila novo enonadstrop-no šolsko poslopje leta 1908. V dobi stare Jugoslavije se je šola še trikrat razširila in je postala leta 1935 šest-razredna. V šolskih letih 1919/20 in 1920/21 je bil na šoli poseben oddelček za oddajljene, poslej pa so bili oddaj-ljeni solarji porazdeljeni po razredih in obiskovali pouk le po trikrat na teden. Od leta 1863 do 1903 je šola vodila zlatno knjigo (»Castne bukve«) ki se je ohranila in je sedaj v šolskem muzeju. Med NOB je bil pouk zelo moten in večkrat prekinjen. Od 24. januarja 1944 dalje in vse šolsko leto 1944/45 je bila šola v prosvetnem domu, kjer je bil pouk le po trikrat na teden. Šolsko poslopje, ki je bilo med NOB poškodovano, je bilo po osvoboditvi popravljeno, vendar je bilo dolga pretežina in tudi drugače ne ustreza sodobnemu pouku. Šola ni očevala skoraj ves arhiv od svoje ustanovitve dalje.

V Predosjlah so začeli s šolskim poukom po dograditvi šolskega poslo-pja jeseni 1861. Učiteljsko letno plačo v čistem znesku 245 goldinarjev in 20 1/2 krajcarjev so določili v Predo-sljah 24. januarja 1866. Dohodki v mu-nicipalnih so bili določeni v ajdi, pla-tilniki in koruzi v skupni količini 600 mernikov in 6 mERIC. Napovedi hodkov so podpisali župnik Matej Ravnikar, baron Anton Zois kot žu-pan in dekan Valentin Hafner, ki je podpisal občinskega svetnika in 8 ob-ornikov, ker so bili vsi neplašni. Prvi učitelj na novoustanovljeni šoli Janez Saje je bil imenovan z dekret-om 27. oktobra 1861. Bil je zelo spo-soben sadjar in je ostal v Predo-sljah do svoje preemestitve v Senjor-nej 4. oktobra 1871. Leta 1862 je začel vpisovati najboljše učence v zlatno knjigo, ki so jo nadaljevali njegovi nasledniki do leta 1903. Šolski vrh je dobila šola leta 1892, za njeno raz-širitev v dvorazrednico pa so nasle-dnje leto podrl južno stran šolskega poslo-pja in zgradili tam novo enonad-stropno poslopje z dvema učilnicama. Ko je postalo šolsko poslopje pri nadaljnjem širjenju šole pretesno, so 1934 najeli eno učilnico v privatni hi-ši. S šolskim letom 1935/36 je postala šola šestrazredna ter je imela 300 učencev. Med NOB je ostalo šolsko poslopje celo, je pa sedaj mnogo pre-tesno in tudi sicer ne ustreza popoln-omašletni osnovni šoli. Nepopolna osemletna gimnazija, ki je v kraju delo-vala od 1950/51 do 1952, je bila pre-cesno ukinjena, zato, ker ni imela niti materialnih niti kadrovskih pogojev za delo.

Med letošnje šole s stoletnim ju-bilejem spada tudi šola v Kobjevlju na Krasi, ki so jo odprli — letnik — pise Jože Abram v prvem letniku »Učiteljskega Tovariša« na strani 16 — 23. aprila 1861. Svojeje lastnega šolskega poslo-pja ni imela, ampak je bila nastajala vse do svoje ukinitve, ki 1953 v občinski hiši. Od učiteljev, ki so tu službovali večinoma le po malo let, je Leopold Arko (1901—1903) leta razumno z ljudstvom ustanovil 1903 prosvetno društvo »Kraški slav-ček«. Najdalj je služboval v Kobje-vlju učitelj Viktor Škof, in sicer od leta 1906 do 1918 in zopet od leta 1920 do 1924. Zadnji slovenski učitelj pred postavljenjem šole je bil do leta 1927 Ivan Grdol. Ker so tistega leta fašisti prepovedali Slovincem vsako kulturno društveno delovanje, je bilo prosvetno društvo »Kraški slavček« razpuščeno in tudi knjige iz dolo-vice so bile razdeljene med člani. Fašistični učitelji so s pretepanjem zatirali slovensko konverzanco med solarji in zahtevali od staršev, da morajo tudi doma govoriti italijanski. Ko so se leta 1940 pojavili partizani, so se fašisti »bali in ukazali otrokom, da se morajo obiskovati italijanski šola v Stanjevi. Kjer je prenehala po-kapitulaciji Italije 1943. Oktobra istega leta se je obnovila slovenska šola v Kobjevlju in je z vrnemo delovanja vključil poučeni nemški hajkari. V no-vembra 1947 se je ustanovila v Kobje-vlju glavna organizacija, ki se je vsak mesec mesečno. Imela so tudi tečaj za odrasle. Enodoločno osnovno šolo v Kobjevlju, ki je imela v šolskem letu 1952/53 le 23 učencev, je urav-novred naslednjim šolskim letom 1953/54 in jo prešolal v le 3,3 km daljenci Stanjevi.

Polemika ob Priročniku za spolno vzgojo

Spoštovano uredništvo!

Pišem Vam, ker se v članku v »Prosvetnem delavcu« z dne 10. V. 1961 Ob »Priročniku za spolno vzgojo« navaja tudi moj odgovor v »Naših razgledih« na prispevek tov. I. P. o isti temi (tudi v »P. D.«), ki ste ga tudi Vi že nekoč apostrofirali. Iz vsega tega članka izvenevajati stvari, o katerih mislim, da moram spregovoriti nekaj besed, da bi res ne bilo neutemeljenega in po-vsem nepotrebnega nesporazuma predvsem glede na eventualna »mnenja in pripombe praktikov« (o problemih spolne vzgoje), ki jih dopisnik JT jemlje za zaščito.

Cesa namreč ne morem priznati in kaj ne izhaja iz mojega — priznam — ostrega odgovora v »Naših razgledih«? To, da bi s tem odgovorom kakorkoli moral plašiti vsakogar, ki bi hotel o teh vprašanjih v bodoče kritično raz-pravljati, zlasti pa praktika.

Najprej ne želim ponavljati tistih mest v omenjenem odgovoru, iz katerih je jasno videti, da imam kritiko in vse pripombe okoli »Priročnika« za zaželeno in to še najbolj iz vrst praktikov. Želim in moram pa izrecno pod-črtati, kje je bilo težišče vse ostri-ne mojega odgovora in kje je bil »prvi vzrok« zanj:

V tem, da poročevalec I. P. ni izpolnil osnovne dolžnosti vsakega kulturnega poročanja in ta je — v kritiki izhajajo iz postavk, ki in kakor so izražene v delu, ki mu namenjaš kritiko. To je osnov-na in prva stvar, brez katere no-ben spis sploh kritika ni in brez katere takega spisa ni mogoče obravnnavati kot kritiko. Zato pa tu-di s takim spisom plodna in vse-binsko bogatejša polemika sploh možna ni, saj vendar ne more nihče pričakovati, da bodo avtorji takemu poročevalcu na ljubo še enkrat razvijali svoje misli in svoja stališča, ki so že tako jasno formulirana v publikaciji. To je torej prvi pogoj, da se prava po-lemika sploh lahko začne. Kdoroli torej razpravlja o neki dolo-čeni polemiki in se morda celo pohujšuje nad njeno ostrino, bi se moral najprej poučiti, kako je s to osnovno stvarjo in šele potem narediti zaključke. O tem bi moral kot v osnovnem in prvem raz-mišljati tudi vsak tisti, ki razpravlja o polemiziranju na sploh in koncipira neko »filozofijo« in ka-tegorizacijo polemik.

In ker prav tega osnovnega in pretega članka tov. I. P. ni bilo in ker je svoje odklonilno stališče zgradil na subjektivnih, svo-jevoljnih postavkah ter izvajajo-njih, to pa zares ob dokaj tan-kočutni problematiki, s katero smo šele začeli pri nas prebiti led (kar pa ni bilo bistveno, če bi bilo izhodišče I. P. pravič-nol), zato sem smatral za potreb-no, da predvsem tak način kriti-ziranja prikažem kot nesprejem-ljiv (in mislim, da sem to storil dovolj temeljito), saj razpravlja-nje o zadevnem delu z I. P. sploh možno ni bilo in to ravno zaradi navedenega razloga. V tej luči tu-di odklanjam zaključke J. T., češ da gre v celotni polemiki za »avtoritativno« uveljavljanje »Pri-ročnika«, za »prizadeto avtorita-tivnost«, za osebni napad itd. itd.

Naposled še vprašanje: kako naj omenjam v svojem navede-nem odgovoru »že drugi članek s kritičnimi pripombami, če pa je izšel za mojim odgovorom? Sploh pa, čemu naj bi moral jemati v javen pretres vsak nadaljnji pris-pevek, v katerem pač kdo izpo-veduje svoje stališče, toda ne de-la publikaciji osnovne krivice, kot jo dela omenjenemu »Priročniku« v svojem prispevku v 1. št. letoš-njega »P. D.« ravno tov. I. P.

S tovariškimi pozdravi in z že-ljo za plodno diskusijo!

Dr. L. Zlebnik

PRAVNI NASVETI

K. K.
VPRAŠANJE: Pod katerimi pogoji je možno napredovati v prosvetni službi zaradi ocene?

ODGOVOR: Po 259. členu zakona o javnih uslužbencih (Uradni list FLR, št. 53-064/58 in 1-5/59) napredujejo prosvetni uslužbenci, ki imajo strokovni izpit in so bili zadnja tri leta ocenjeni za očno se »odlikuje« oziroma »se posebno odlikuje« v okviru svojega naziva za en plačni razred več, in sicer uslužbenec z očno se »odlikuje«, če imajo najmanj sedem let službe v prosvetnih zavodih, uslužbenec z očno se »se posebno odlikuje« pa, če imajo najmanj pet let službe v prosvetnih zavodih. Če izpolnjuje uslužbenec te pogoje v zaključnem plačnem razredu, dobi pe-riodični povisek. Tako napredovanje je možno med službovanjem dvakrat v predstoku vsaj petih let. Prvo napredovanje po teh določbah je možno s 1. januarjem 1961, ker se očna za šolsko leto 1957/58 (Poljansko sekretari-ata Zveznega izvršnega sveta za občo upravo, št. 06-1863/1 z dne 9. fe-bruarja 1961 in 2. marca 1961).

R. V.
VPRAŠANJE: Kako se plača hon-orarna ura vzgojitelja v dijaškem domu?

ODGOVOR: Iz vašega vprašanja se ne vidi, ali gre za honorarne ure ali nadure. Po prvi alineji drugega od-stavka III. točke odločka o honorar-jih na šolah in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih lahko doseže honorar na uro na delovnem mestu vzgojitelja najvišji znesek 330 din. Konkretni znesek se določi s pogodbo. Ta najvišji znesek velja od 1. januarja 1961. Občinski ljudski odbor ni dol-zan plačati niti kake razlike za nazaj, če se ni v tem smislu pravnošno sprejela pogodba o honorarni za-posljivi. Od 2. marca 1961 dalje pa se lahko plačajo tudi honorarne ure na delovnem mestu vzgojitelja do zgoraj navedenega najvišjega zneska. Kon-kretno višino določi pristojni svet za šolstvo ljudskega odbora.

T. Z.
VPRAŠANJE: 1. Ali pripada učite-lju, ki uči poleg drugih predmetov samo 5 ur tedensko slovenski jezik, redna učna obveznost na 20 ur tedensko, kakor velja za slaviste?

2. Ali pripada učitelju honorar za razredništvo?

ODGOVOR: 1. Samo učitelju, ki uči večino učnih ur svoje redne de-lovne obveznosti slovenski jezik, se znižna učna obveznost na 20 ur tedensko.

2. Ali pripada učitelju honorar za razredništvo?

ODGOVOR: 1. Samo učitelju, ki uči večino učnih ur svoje redne de-lovne obveznosti slovenski jezik, se znižna učna obveznost na 20 ur tedensko.

»PROSVETNI DELAVEC« izdaja Republiški odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev I.R.S. — List izhaja štirinajstredno med šolskim letom — Ureja uredniški odbor — Odgovor urednik: Ljub-ljana, Kopitarjeva 2 — Telefon ured-ništna: 33-722. Interno 363 — Naslov uprave: Ljubljana, Natorjeva ul. 1 — Telefon uprave: 22-284 — Poštni pre-dal: 355-VII — Letna naročnina 400 dinarjev — Številka tekočega računa: 600-14/3-140 — Tiska: CZP »Ljudska pravica«

Za poglobitev dela v razredu

- PRIPOROČAMO:
- VILKA NOVAK: Slovenska ljudska kultura 850 din
- ERNEST TIRAN: Pomenki 550 din
- DR. VLADO SCHMIDT: Uvod v pedagoško metodologijo 330 din
- JOŽE ŽABKAR: Pouk matematike v obvezni šoli, I. zv. 210 din, II. zv. 240 din, III. zv. v tisku
- STONE LJUBIČ: Okoli Krima 45 din

Vse publikacije dobite v bližnjih knjigarnah ali pa jih naročite pri

DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE Ljubljana, Mestni trg 26

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

je izdala v zbirki »IGRA IN DELO« za mlade tehnike in pedagoški kader, ki posreduje učencem tehnični pouk, naslednja praktična navodila:

Martjan Mirtič: STRUŽNICA. Cena 160 din.
 Peter Burkelj: MODEL MOTORNEGA ČOLNA. Cena 160 din.
 Ervin Fink: GO-IGRA. Cena 290 din.
 Dimitrij Trpin: TEKMOVALNI JADRALNI MODEL TD-18. Cena 160 din.

Za naše najmlajše so v CICIBANOVI KNJIŽNICI izšle naslednje knjige: PISMA NA MOJ NASLOV, zbral in uredil Cveto Zagorski. Kart. 840 din.
 Svetoslav Minkov: CAR NESPANKO. Kart. 700 din.
 Ferdo Godina: ZEMLEJE. Kart. 390 din.

V zbirki »SKOLJKA« pa smo izdali kot izredno izdajo vedno zanimivo in aktualno knjigo, ki opisuje bitko za Stalingrad. V. I. Čujkov: NA ZACETKU POVI. Cena broširani knjigi 600 din, kartonirani 800 din.

Založba Mladinska knjiga
Ljubljana, Wolfova 12